

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Strabonis Geographicorum [geographicorum] Lib. XVII

Strabo

Basileae, 1539

Liber secundus

urn:nbn:de:bsz:31-67095

partes tres præfatus, & terram continentem uocans unamquancq; partium, non ante totum intelligit, cuius partitionem facit. Quod si intelligit, non quidem orbem, cæterum partis alicuius suæ diuisionem facit. Cuius partis mundi partem diceret aliquis Asiam, aut Europam prorsus continentē. Hæc enim crasso dicta sunt modo. Adhuc crassius illud est, eum qui loquitur nō intueri, ad quam quidem istarum actionum partem conuertat confinium inquisitionem, cum apponat Colyttum & Melitam, deinde ad contraria subuertere. Si enim de Thyrea atq; Oropobella ob confinium ignorationem obtigerunt, ad perturbationum aliquid conuertunt, quod est loca ipsa diligenter disternare, uel hoc dicit, quod de locis, & medijs fidius de gentibus, ad singula negotium est accurate disternare. In continentibus autem terris superuacuum. Et tali de re in his nihil minus. in his enim & amplissimis ducibus certamen ac discrepatio fieri potest. Vni quidem qui Asiam haberet, alteri uero qui Africam, diuidenti utrius sit Ægyptus, ager uidelicet Ægypti, qui inferior dicitur. Catanas autem quispiam hoc propter raritatem est. Alio modo dicendum est, continentes ipsas diuidi secundum magnam diuisionem, & quæ ad totum orbem referatur, secundum quem nec hac de re curandum est, si per flumina fines apponentes loca quædam indefinita omiserunt, cum flumina ipsa ad oceanum usq; minime perueniant, & insulas reuera relinquunt continentes. In fine autem commentarij eos minime collaudans, qui omnem hominum multitudinem bifariam partiuerunt, in Græcos & Barbaros, & qui Alexandrum commonefaciebant, ut Græcis quidem sicut amicis, Barbaris autem sicut hostibus uteretur. Satius esse, inquit, hæc uirtute atq; malitia diuidi. Complures enim Græcos malos esse, & Barbaros urbanos, sicut Indos & Arianos, Romanos etiam & Carthaginenses respublicas permirifice tractantes. Quapropter Alexandrum neglectis monitoribus, quod licuit, uiros spectatos acceptos habuisse, eosq; beneficijs ornasse. Sicut ob alia quædam hoc modo diuidentibus, & alios in uituperio, alios in laude ponentibus. Vel quia per illos uincit æquitas & respublica & disciplina, & studiorum coniunctio. Per alios uero contraria, & Alexander igitur non neglectis monitoribus, sed sententiam mentemq; suscipiens, quæ quidem consequentibus non contraria faciebat, scribentium cogitationes animaduertens.

Græci.
Barbari.

Alexander.

ARGVMENTVM SECVNDI LIBRI,
Ex Græco uersum per interpretem.

Commentario secundo hæc insunt. Proponens ad uerbum Eratosthenis dicta, diiudicat & arguit quæcunq; nō recte dicta, uel diuisa, uel descripta sunt. Complura Hipparchi meminit reprehendens. In fine præcisa expositio, & quodammodo sub unum aspectum tractatus uniuersus de orbis situ, seu cognitione Geographica adiungitur.

STRABONIS

GEOGRAPHICORVM

LIBER SECVNDVS.

Terræ descri-
ptio secundum
Eratosthenem.

Taurus mons.

Patrocles.

Aminsus.

IN TERTIO de terræ descriptione tabulam de orbis situ instituens, linea quadã ab occasu ad ortum bifariam dispartitur, parallelo, linea æquinoctiali, ab occasu quidẽ eius terminos columnas locat Herculeas, ad ortum uero summos & extremos montes, qui Indiæ latus & septentrionem terminant. Describit autem lineam à columnis per fretum Siculum, & extremitates meridianas, & Peloponnesi, & Atticæ usq; Rhodum & sinum Issicum, huc usq; per mare, & adiacentes continentes prædictam lineam esse dicit. Etenim totum mare nostrum usq; in Ciliciam, sic in longum protendi. Postmodum recte quodammodo eijci ad omnia Tauri montana usq; in Indiam. Taurum enim recte à columnis mari extensum bifariam in longum totam diuidere Asiam. Vnam quidem eius partem in Boream, reliquam uero in austrum facientem, ut & ipsum similiter in riparum parallelo, & à columnis hucusq; mare locari contingat. Hæc elocutus præscam de terræ descriptione tabulam emendari oportere putat. Secundum ipsum enim montium ab oriente partes ad septentrionem uariare, simul et Indiam ad meridiem propinquissima multorum consensu locis Meroës opponuntur ab aëre, cælestibusq; signis coniectantium. Hinc uero ad uiciniora septentrioni Indiæ loca ad Caucafeas rupes attinentia stadia esse quindecim millia testatur Patrocles, cui propter hominis dignitatem singularemq; Geographiæ peritiam præcipua iure fides adhibenda est. Veruntamen à Meroë ad litora parallelum tantum esse aquilonarem Indiæ plagam Caucafeas rupibus attinentem, in hunc ipsum terminari circulum constat. Aliam quoq; huiusmodi fidem affert, quod interuallum ab Issico sinu ad mare Ponticum circa stad. tria millia est ad aquilonem progredienti, & ad Aminsum uel Sinopes loca quanta montium esse latitudo dicitur ab Aminso ad orientem æquinoctialem procedenti. Prima Colchorum regio est, deinde sub Hyrcanum mare excessus, & deinceps ad Bactra, et ulterius ad Scythas uia dextrorsum montes habenti. Hæc ipsa autem per Aminsum ad occidentem, per Propontidem ad Hellepontum deducta est linea. A Meroë autem ad Hellepontum non plura quàm decem & octo millia stad. quot à meridionali latere Indiæ ad Bactrianam plagam, adiunctis ad millia quindecim tribus millibus, quorum aliqua latitudinis montium erant, aliqua uero Indiæ. Quam quidem ad declarationem Hipparchus contradicit probationes accusans. Nam Patroclum probabilem non esse, cum duo in illum contraria ferant testimonia, Diemachus atq; Megasthenes, qui quosdam ad locos distantiam esse dicunt stad. uiginti millium ad meridiem maris, ad quosdam autem triginta. Talia hos differere, & antiquas hisce tabulas concordare, haud uerisimile sanè arbitratur, huic soli Patrocli oportere fidem adhibere, eos omittendo qui eidem tantum attestantur. Et in hoc ipso antiquas emendari tabulas. Sed non sic permittere donec de ipsis quicquam probabilius nouerimus.

Hunc

Hunc sermonem
cum multis ille te
fuere dicentes me
tum asserentes M
num latitudinem
cant ex Aminso p
ad orientis mare,
sum illos habet. V
idem & Hellepo
testata qui in locis
est copia, talem ha
Patroclis fides ex
ciparum, sectatoru
nim explicat. Ipsa e
te sunt. Nec illud
Alexandri omnia
spexisse, cum hom
quidem descriptio
gazæ custos erat. C
Eratosthenem Pa
discrepantiam de
nes asserat stadiu
enim stationum c
dere, illi uero anin
des fidem non hab
fides sit, in quibus
uersus duos in uice
dum uiginti milliu
non nudam causat
nem de stationum
quam fiat aliquid e
tere negamus, cum
tes per multam adn
mas fidei consequat
hoc magis uidetur.
ceteris sapiant obu
citur oberraret, qui
tius creditur. Vniu
ge uero Diemachu
ctus & alij eiusmod
obrigit, res gestas A
& Megastheni fide
& naris expertes, se
dignis retro in uerfi
pidem ab Homerc

Hunc sermonem permultas inquisitiones habere cenſeo. Primum quidem quod cum multis ille testimonijs utatur, uno Patroclis ſeipſum uti dicit. Quinam igitur fuere dicentes meridianas Indiae extremitates locis Meroës opponi, qui etiam tantum aſſerentes Meroës diſtantiam uſque ad riparum parallelum: qui ruruſus montium latitudinem, uel ex Cilicia ad Aminſum eandem cum iſtis dicant. Qui uel dicant ex Aminſo per Colchos & Hyrcaniam uſque ad Baetra & pertinentes ulterius ad orientis mare, directe ad æquinoctiales ortus, & ad montes eorum qui dextrorſum illos habent. Vel ruruſus in occaſum directæ per hanc lineam, quia per Propontidem & Hellespontum eſt. Hæc enim omnia cepit Eratoſthenes perinde ac ab ijs teſtata qui in locis conſtiterunt. Et complura incidens in cõmentaria, quorum eſt copia, talem habens Bibliothecam qualem ipſe inquit Hipparchus. Hæc autem Patroclis fides ex multis conſecta eſt testimonijs regum, qui talem ei credere principatum, ſectatorum ſuorum contra opinantium, ut & ipſe Hipparchus nominatim explicat. Ipſa enim aduerſus illos argumenta rerum ab eo dictarum & euidentia ſunt. Nec illud parum probabile Patroclis argumentum, quod commilitones Alexandri omnia curſim ſpectaſſe dicit. Ipſum etiam Alexandrum diligenter inſpexiſſe, cum homines peritiſſimi totam ad eum regionem deſcripiſſent. Quoniam quidem deſcriptionem ſibi poſterius traditam fuiſſe à Xenocle aſſerit, qui regiaæ gazæ cuſtos erat. Quoniam inquit Hipparchus in ſecundo commentario ipſum Eratoſthenem Patroclis credulitatem calumniari, propter ſuam in Megathenem diſcrepantiam de longitudine Indiae, quæ ad latus Aquilonis eſt. Cum Megathenes aſſerat ſtadium quindecim millium, Patrocles uero mille adimat. A quadam enim ſtationum diſcrepatione motum, nonnullis propter diſcrepantiam non credere, illi uero animum non adhibere. Si igitur propter diſcrepantiam hic Patrocles fidem non habet, cum differentia circa ſtadia mille ſit, quanto magis neganda fides ſit, in quibus differentia circa octo millia ſtad. exiſtat. Et quod eſt amplius aduerſus duos inuicem conſonantes, his quidem aſſerentibus, inde latitudinem ſtadium uiginti millium eſſe, illo autem millium duodecim. Cæterum dicemus quod non nudam cauſatus eſt diſſonantiam, ſed cõſenſionem comparans, ac fidei dignitatem de ſtationum diſcrepatione. Haud fanè uero mirandum eſt, ſi credibili quocumque fiat aliquid credibilius. Et ſi eidem in alijs quidem credimus, in alijs uero credere negamus, cum firmiter quiſpiam aliquid adiecerit. Eſt enim ridiculum, ſi putet permultam admodum diſſonantiam id efficere ut ipſi diſſonantes minus ac minus fidei conſequantur. Contrarium autem in eo quod circa paululum conueniant hoc magis uidetur. Nam error ad paululum, non puſillis tantum, ſed eis qui plus cæteris ſapiant obuenit. In ijs uero circa quæ permultum ille quidem, qui forte ducitur oberraret, qui autem ſcientia inſtructior eſt minus hoc perpetratur. Ideo ei citius creditur. Vniuerſi utique Indiae ſcriptores ut plurimum falſa locuti fuere. Egre uero Diemachus, ſecundaque dicit Megathenes, Onſcritus autem & Nearchus & alij eiufmodi iam ferme balbutiunt. Nobis quoque hæc amplius perficere obligat, res geſtas Alexandri per cõmentaria rimantibus. Eximie uero Diemacho & Megatheni fides abroganda eſt. Hi ſunt qui homines in aure cubantes, & oris & naris expertes, ſcriptis commendant, ſimul & monoculos & tibijs proceros & digitis retro inuerſis. Innouarunt etiam Pygmaeorum aduerſus grues decantata pridem ab Homero prælia, trium etiam palmorum homines aiunt. Iſti præterea

*Fuerunt, 2180
μὲν ἢ τὸ
ποι.

Eratoſthenis
bibliotheca.

*πίστις, proba-
tiones.

Xenocles.

*Græce eſt, ἵε
κένυ ἢ προί-
λας, citra nega-
tionem.

*ſecundas te-
net Megath.
India ſcripto-
res mendaces.
† perficere,
κατὰ δὲ τὴν
ἰστορίαν.
ἄσομοι.
μακροσκέλης.
μυνοφθαλμοί.
ὀπίσθον ἀκροῦται.
πριπίδαμοι.

Pygmaei.
Formica aurū
effodientes.
σφιδουράδα.
Serpentes ma-
ximi.
*σποαζδύρις.

π. π. σαρπέντα.
α. π.

cinamomife-
ra plaga.

formicas aurum effodientes, & Panas cuneato capite, serpentes qui boues & cet-
uos unā cum cornibus deglutiant, de quibus unus alterum redarguit, quod Era-
tosthenes commemorat. Nam missi fuerunt ad Palimbotea legati, Megasthenes
quidem ad Andracotum, Diemachus uero ad Allitrochaden eius filiū, ea de pere-
grinatione eius generis commentaria reliquerunt. Qua de causa olim † producti
fuere. Verū Patrocles minime talis. Et reliqui testes haud sanè faciles, quibus usus
est Eratosthenes. Nam si meridianus per Rhodum & Byzantium recte deprehen-
sus est, & per Ciliciam usq; ad Aminum recte deprehensus esset. Mutua nanque
distantia, id est † parallelum ex multis apparet, quando neutra in parte coinciden-
tia coarguatur, quando nauigatio ex Amiso in Colchidem, quia est ad orientem
æquinoctialem, etiam uentis arguitur, & anni temporibus & fructibus, & eisdem
per ortus. Eodem modo & ad Caspiam plagam transgressio, & uia deinceps usq;
ad Bactra. Pluribus enim in partibus euidentia est, quodq; ex omnibus consonat
instrumento fidelius est. Quādoquidem idem Hipparchus ipsam à columnis us-
que ad Ciliciam lineam haud totam per instrumenta, aut Geometriæ regulas ap-
prehendit, quia per directam est, & ortum æquinoctialem, uerum totam ex colu-
mnis usq; ad fretum nauigantibus credidit. Quo fit ut neque ille benedicat, quan-
doquidem neq; diei maxime ad breuissimam rationem dicere possumus, nec gno-
monis adumbrationes propter montanam radicem ex Cilicia usque in Indiam.
Neque si in mutuo distantelinea, id est parallela obliquatio sit, dicere habemus. Sed
si in directam lineam obseruantes, sicuti uetustæ continent tabulæ, primum qui-
dem non habere dicere idem est quod cohibere, qui cohibet neutram uergit in par-
tem, qui autem (ut antiqui) aliorum uergere iubet, magis quod cōsequens est ob-
seruaret, si consilium dederit, ne omnino terræ forma describeretur. Neque enim
cæterorum montium situs sicut Alpium & Pyrenæorum & Thraciorum atq; Il-
lyricorum, & Germanicorum hoc modo dicere possumus. Quis uero maiorem
antiquis quàm posteris fidem habēdam esse duceret? qui tantopere in tabularum
descriptione aberrarunt, quod haud accusauit Eratosthenes, quorū nulli contradi-
xit Hipparchus. Alia deinceps magis referta dubitationibus sunt. Perspice enim
si quisquam hoc nō moueat, extrema Indiæ meridiana opponi partibus Meroës,
neq; Meroës distantiam ad os Byzanti, quod est circiter stad. millia octo ac de-
cem. Faceret autem eam quæ à meridianis Indis usq; ad montes millium triginta,
quot euenirent absurda? Primo quidem ait, idem est parallelus, qui est per Byzan-
tium, & qui Malsiliæ, quemadmodū Hipparchus Pythæ credens inquit. Idem
autem est etiam meridianus per Byzantiū & Borysthenem, quod & ipse Hippar-
chus approbat, & distantiam quoq; approbat à Byzantio in Borysthenem stad. esse
tribus millibus & septingētis, tantundem ex Malsilia ad Borysthenis parallelum
esset, qui per maritimam Galliæ existeret. Tot enim quodāmodo percurrentes con-
iungunt oceano. Rursus quādoquidem Cinamomiferam plagam postremam ad
meridiem habitam nouimus, & secundum ipsum Hipparchū per eam paralles
lus temperatæ atque habitabilis initium est, & ab æquinoctiali distat stad. circiter
millia octo & octingenta. Postquam igitur dixit ab æquinoctiali per Borysthe-
nem circulum distare stad. millia triginta quatuor, reliqua ab horizonte terminan-
te torridam & temperatam ad Borysthenis plagam, & Galliæ maritimam, stad.
uiginti quinque millia ducenta essent. Nauigatio autem à Gallia septentrio-
nem

nem uersus, po-
niam. Nam ulter-
bitabilem esse, tu-
lia uero Hibernia
citer millia trigint
Eam iam opposit
eamus, hæc uero e
uehementer est cre
tem in Aethiopia
ad Indorum nun
stæ latitudo ad p
stad. trium milliur
mus orbis habitab
roe. Verisimilius
lia triginta, quæ D
gentes omnes ext
re aufit: cum & pri
ctum fertilitatem
Indis. Postmodur
mnes enim hæ ext
excedentem in In
inhabitabili quā
ficum ficorū mo
arboribus apes o
in Sacalina & in A
randū est, si magis
in loco temperies.
duorum uix homi
nem implere. Pare
uinum ad tres h
liminime picatis.
taxat excepto, ferti
excellæ & montar
dos, & passim fun
gio ad Euxinū uer
ctat. Atenim Baga
dens perraro sicut
Ponticū tribus m
riora arua ut pluri
sterminat, adeo na
onera in Hyrcani
in Pontū sit. Qua
felicitatē: ubi ne
magis ad austrū u
fuit, sed in ipsa fru

nem uersus, postrema esse dicitur à nostri seculi hominibus, usque in Hiberniam. Nam ulteriorem Britannia iacentem regionem difficulter propter frigus habitabilem esse, ut ulterius etiam posita censetur iure minime esse habitata. A Gallia uero Hiberniam non amplius quàm quinq; millibus distare dicunt. Vnde circiter millia triginta, uel paulo plura essent omnia, quibus orbis latitudo definitur. Eam iam oppositam Cinamomiferæ, in eodem perallelo ad ortum iacentem subeamus, hæc uero est circa Taprobanem. Ipsa uero Taprobane Indiæ obiecta esse uehementer est credita insula in pelago permagna, ad austrum sita. Porrigitur autem in Aethiopiã supra stad. millia quinque (ut fama est) è qua multum eboris ad Indorum nundinas & testudines, & reliqua eiusmodi onera subuehi. Huic insulæ latitudo ad proportionem adijcitur longitudini. Eleuatio ex India in ipsam stad. trium millium, non minorem efficeret distantiam, quàm quantus erat terminus orbis habitabilis in Meroëm. Siquidem extrema Indiæ opponi debent Meroæ. Verisimilius autem est plura tribus millibus ponere. Siquis hoc adijciat ad millia triginta, quæ Diemachus ait, usq; ad excessum in Bactrianos & Sogdianos, hæc gentes omnes extra habitabilem & temperatam exciderent. Quis igitur hæc dicere aufit: cum & priscos, & ætatis nostræ homines audiat, qui & temperiem, & fructuum fertilitatem posteritati prodidere, primum quidem depositis ad aquilonem Indis. Postmodum de Hyrcania & Aria, ac deinceps Margiana & Bactriana. omnes enim hæc extentæ sunt ad septentrionale Tauri latus, & Bactriana quidem ad exceedentem in Indos plagam appropinquat. Tanta uero foelicitate fruuntur, ut ab inhabitabili quàm plurimū absint. In Hyrcania uitem uini metretam ferre dicunt, ficum ficorū modios sexaginta. Triticum de lapso è culmis fructu denuo renasci, in arboribus apes operari, & mella de frondibus fluere. Idem in Mattiana Mediæ, & in Sacasina & in Araxina Armeniæ fieri. Verum in hisce haud sanè tantopere mirandū est, si magis quàm Hyrcania spectant ad austrū. Et maior earum quàm alio in loco temperies. In Margiana uero uitem sepius inueniri asserunt, cuius stipitem duorum uix hominū ulnæ complectantur, racemum duorum cubitorū longitudinem implere. Parem & Ariam esse dicunt, uini autem etiam ubertate superare. In ea & uinum ad tres hominis ætates, id est nonagesimū annum perdurare, idem in uasis minime picatis. Bactrianā quoq; Ariæ proximā rerum etiam omnium, oleo duntaxat excepto, fertilem esse. Nec uero mirari oportet si harum regionū partes, quod excelsæ & montanæ, frigidæ sint. Etenim meridiana climata montes habent frigidos, & passim fundamenta sublimia, licet campestria sint. Cappadociæ igitur regio ad Euxinū uergens, cæteris Tauro appositis magis ac magis ad aquilonem spectat. At enim Bagadania campus ingēs inter Argæum montem ac Taurū intercedens perraro sicubi fructuosam gignit arborē, quancp; ad austrum magis q̄ mare Ponticū tribus millibus stad. tendit. Sinopis autem & Amisii & Phanarsia anteriora arua ut plurimū oliueta gignunt. Oxum autem qui Bactrianā & Sogdianā diu sterminat, adeo nauigatu cōmodum esse dicunt, ut transportata ab India in ipsum onera in Hyrcaniā facile deuehantur. Idem porrò de locis reliquis per fluuios usq; in Pontū fit. Quam igitur talem circa Borysthenē & maritimam Galliam reperies foelicitatē: ubi ne uitis quidem nascitur aut nata minime perficit. In his autem qui magis ad austrū uergunt, & magis maritimis, & Bosphoreis cuncta producta perficit, sed in ipsa fructuū paucitate hyberno tempore defodiunt. Crustæ uero glaciæ

Hibernia.
Britannia.

*ōs

Taprobane.

Bactriani.
Sogdiani.Aria.
Margiana.
Hyrcaniæ fertilitas.Mattiana.
Araxina.
Vitis mira fertilitas & magnitudo.
Racemi maximi.Vinū uetustiss.
Bactriana.
Ætas quid.

Cappadocia.

Bagadania.
Argæus mōs.
Sinopis.
Amisii.
Phanarsia.
Oxus fluuius.

Fructum fert.

Mæotidis glaci-
ciet.

tales apud eos quædam sunt, in ore quidem paludis Mæotidis tanta glaciæ uis est, ut quo in loco missus à Mithridate imperator equestri pugna Barbaros in glaciæ hyemē superauerat, illos eisdem nauali prælio, soluto per æstatem gelu uicerit. Eratosthenes & scriptum illud in Æsculapij templo Panticapensium profert, de hydria ærea per glaciem discissa,

ἔτις ἄρ' ἀνθρώπων μὴ πείθεται οἷα παρ' ἡμῶν
γίνεται, εἰς πλῆθος γινώσκω ἰδῶν ὑβρίαν,
ἢ οὐχ ὡς ἀνάθημα θεῶ καλῶν ἀλλ' ἐπίδ' ὄνυμα
χρυσῶνος μεγάλου θῆχ' ἱερέως στρατίου.

id est,

Si quis mortalium qualia penes nos gerantur minime credit,
Hac inspecta noscat hydria,

*Donarium

Quam non ut pulchrum oblatum deo † munus,
Cæterum ut ingentis hyemis indicium Stratius sacerdos posuit.

Vbi sanè neq; cum Bosphoranis facienda est cōparatio de dinumeratis antea locis, neque de Aminso atq; Sinope. Etenim temperatiores quàm illi sunt quispiam dixerit. Nam Borysthenenses & Gallos extremos missos facile faciant. Quippe cum penè uergentes sint in idem ad Aminsum, & Sinopem & Byzantium & Massiliam, qui uiciniores austro Borysthenenses & Galli tribus stad. millibus & septingentis uno ore dicuntur. Diemachus autem millibus tringinta ait. Siquidem assumperint Taprobanis spatium, & torridæ limites, quos nō minus millibus quatuor posuerint, qui exterius locant & Bactra & Ariam ad locos ab torrida distantes stad. millibus trigintaquatuor, quot ab æquinoctiali ad Borysthenem dicit Hipparchus esse. Excident utique ad propinquiores aquiloni locos quam Borysthenes & Gallia stad. millibus octo & octingentis. Quot quidem stadij propior ad austrum æquinoctialis est, quàm circulus qui torridam temperatamq; terminat. Quæ per cinamomiferam Indiæ partem maxime describi dicimus. Nos utiq; super Gallias plagam usque ad Hyberniam, uix habitabilem esse demonstramus, quæ nō plus q̄ quinque milliū est. Hæc ratio circulū quendā habitabilem esse declarat, qui quàm Hybernia stadij tribus millibus octingentis magis ad Aquilonem exponitur. Suntq; Bactra & Caspij maris siue Hyrcanij ostij admodū omnino septentrionaliora. Quod quidē à sinu Caspij maris & Armenijs & Medicis montibus distat circiter stad. sex millibus, & eius maritimæ signum magis ad aquilonem tendens usq; ad Indiam uidetur esse, circumflexæ ab India navigationis cursum habere possibilem, sicut eorum locorum præfectus Patrocles tradit. Regio etiam Bactriana mille ad aquilonē stadij extenditur, Scythia agro longe ampliore ulterius pascitur, & ad septentrionale mare finitur, licet pastorem ducens uictum. Quoniam igitur modo si Bactra ipsa quoq; incidunt ab habitabili (tametsi distantia è Caucaſo usq; ad septentrionale pelagus paulo supra millia quatuor per Bactriana lineam esset) hæc ad stadiorum dinumerationē adiuncta quæ ab Hybernia ad aquilonem computatur conficit summam distantiam per inhabitabilem supra stadiorum numerum per Hyberniam, stad. septem millium & octingentū. Siquis uero millia quatuor stad. omittat, eæ partes quidē Bactrianae Caucaſo propinquæ Hyberniæ plaga uiciniores erūt aquilonij stadij tribus millibus & octingentis. Plus autē quàm Gallica & Borysthenica millibus octo & octingentis. Dicit autē Hipparchus ad Borysthenem & Galliam totis æstiuis noctibus solis splendorem

Borysthenes.
Gallia.

dorem ab occasu
plurimum solen
bus & trecentis, qu
aquiloni propinqu
tis. Id ipsum q̄ ijs m
deuatur sex cubitis
& centum, ulterior
miores essent aquile
nem ad partes Brit
in loco diem esse h
ubi sol quaternis de
libus ac centum. Ac
tionem quàm ista
Caucaſum, uel in al
cristianos ad Caucaſ
libus & octingentis.
efficitur millia du
tem Bactriana, han
dij cæli tempore in f
eo, nulla Geometric
runt, & qui res Per
tem. Quoniam mo
set ex cælo apparen
strationi contradic
siamant. Insuper cu
& uacuum. Censere e
cum iacere, & Mega
cultari, & contraria
partibus contingit.
uernali differre secū
de ortu & distanti
ponit, cum in ipsa di
bus, obtigisse autem
Nam cum uiginti, i
tam intercideret po
nullis in locis India
i recte ab Alexādris
uerrunt rursus Hipp
to æstiuum assumer
terum, homine astr
dicite, nec more qu
dam ex argumentis
sit, nobis patrocinat
maxime in austru s
uerunt & crediderū

dorem ab occasu ad ortum ambientem illucescere. Solstitijs autem hybernis ad plurimum solem leuari nouem cubitis. In distantibus autem à Mafsilia sex millibus & trecentis, quos ille quidem adhuc Gallos arbitrat. Ego uero Britannos Britannia. aquiloni propinquiores arbitror quàm Gallia stad. duobus millibus & quingentis. Id ipsum quod ijs multo magis quidem obuenire cenfet. hybernis uero diebus sol eleuatur sex cubitis. Quatuor autem distantibus à Mafsilia stad. nouem millibus & centum, ulterioribus autem minus quàm tribus. Qui nostra etiam ratione uiciniores essent aquiloni quàm Hybernia. Hic autem Pythæ credēs hanc habitatio- nem ad partes Britannia ad austrum magis spectātes locat. Atque longissimū hoc Dies horarum xix. in loco diem esse horarum æquinoctialium decem & nouem, uerū decem & octo ubi sol quaternis eleuatur cubitis, quos ab Mafsilia distare inquit stad. nouem milibus ac centum. Adeo ut Britanni maxime ad austrum uergentes, magis ad septentrionem quàm isti accedunt. Vel igitur in eodem parallelo sunt cum Bactrianis ad Caucasum, uel in aliquo propinquo. Dicitur enim est secundum Diemachum Bactrianos ad Caucasum propiores esse aquiloni quàm Hybernia stad. tribus millibus & octingētis. His autē adiunctis illis, quæ sunt ab Mafsilia ad Hybernia, efficiuntur millia duodecim & quingenta. Quis igitur scripsit illis in locis, dico autem Bactrianis, hanc maximorū dierum longitudinem, uel solis eleuationem meridij cæli tempore in hyemalibus solstitijs. Hæc namque omnia oculis uisa uel imperitō, nulla Geometrica indigent designatione, sicut antiquorum permulti cōscripserunt, & qui res Persicas literis cōmendarunt, & posteriorum ad nostram usque ætatem. Quonam modo tanta locorum felicitas sermone uulgata, talibus cōfessa fuisse ex cælo apparentibus? Ex dictis autem manifestū est, quod & sapienter demonstrationi contradicit, quod idem quæsitā ualeant, & quæsitū ad demonstrationem sumant. Insuper cum ille Diemachum ignarū ostendere uelit talibusque carentem & uacū. Censere enim Indiam inter autumnale æquinoctiū & hyemalem tropicum iacere, & Megastheni contradicere, qui in australibus India partibus uersas occultari, & contrarias umbras cadere dicit, quoniam horum neutrum in ullis India partibus contingit. Cum hæc dicat, imperite dicuntur. Putare enim autumnalem à uernali differre secundum distantiam ad Tropicos, indocti est, eodē existente circulo & ortu & distantia Tropici in terra ab æquinoctiali, in quorū medio ille Indiam ponit, cum in ipsa dimensione multo minus demonstratum sit stad. uiginti millibus, obtigisse autem secundum illum ipsum id quod ipse extimat, non quod ille. Nam cum uiginti, uel etiam triginta millibus constet India, non tantā sanē distantiam interciderē posse quantam ille asseruit. Eiusdē autem ignorationis esse, dicere nullis in locis India uersas occultari, neque contrarias umbras cadere, quod progredienti recte ab Alexandria millibus quinque statim obtingere incipit. Eos uero qui hæc dixerunt rursus Hipparchus non bene profectō corrigat. Primū ab hyemali Tropico æstiuum assumens, postea non existimans, uti oportere teste mathematicarum rerum, homine astrologiæ ignaro, sic Eratosthene illius præcipue testimonium iudicāte, nec more quodam cōmuni aduersus uaniloquos utente. Vnū enim quoddam ex argumentis est contra uaniloquentes, cum illorum sententiā, qualiscumque sit, nobis patrocinantem demonstramus. Nunc igitur supponentes partes India, maxime in austrū spectātes ijs quæ sunt ad Meroën opponi, quod permulti & dixerunt & crediderūt, quæ hic incōuenientia proueniant, demonstrabimus. Post-

* ἀπὸ τοῦ τοῦ
τοῦτοῦ. id est
imperium hu-
iusmodi rerū.
India.

quam uero Hipparchus nihil huic suppositioni nunc contradicens, postmodum tamen in secundo cōmentario minime concedit, & hæc consideranda est ratio. Inquit igitur, cum in eodem parallelo circulo iacentes inuicem opponantur, quando quidē magna inter sit distantia, hoc ipsum cognosci nō posse, quod loca sub eodē parallelo sint sine climatū comparatione, quæ per alterum locorū est. *Philon.* Philon igitur qui nauigationē in Æthiopiā scripsit, solem ad Meroës clima ante quintā & quadragessimā æstiu tropici diem ad uerticem esse tradit: Umbilici quoq; quem *Gnomon.* Gnomonem uocant, rationem asserere. Ad tropicas autem & æquinoctiales umbras ipsum Eratosthenem propè cum Philone concordare, ipsum autem Indiæ clima, cum à nullo, tum uero neque ab ipso Eratosthene tractari. Quod si utraq; illic urbs (ut censent) occultatur, cum Nearcho credit nō fieri posse, ut Meroë & ipsæ Indiæ extremitates sub eodem iaceant parallelo. Quod si de duabus urbis disparentibus Eratosthenes pariter cum id dicentibus declarat, quonam modo de ipso Indiæ climate neq; Eratosthenes nec ullus demonstrat: Hæc enim de climate ratio est. Si autem non simul declarat, discedat à causa, sed non utique simul declarat, uerum cum Diemachus in nulla Indiæ parte urbas occultari, neq; contrarias umbras cadere dicat, quæ suspicatus est Megasthenes, imperitiā eius damnat, implicitum id putans mendacium, in quo & secundum ipsum Hipparchū manifeste habet. Atqui cōtrarias cadere umbras mendaciū implicauit. Etenim nisi ipsi Meroë opponitur, extrema Indiæ magis quàm Syene ad austrū cōcedere uidetur. Et in sequentibus quidē cum de eisdem conatur, uel eadem redargutis à nobis dicit, uel falsis utitur suppositionibus, uel quod nequaquā est consequens infert. Nec enim à Babylone ad Thapsacum quatuor millia stad. & octingenta esse, hinc uero uersus septentrionem ad Armenios montes mille ac centū, sequitur, ut ex Babylone per ipsius meridianū ad *Thapsacus.* Thapsacus montes arcticos plura sex millibus sint. Nec à Thapsaco ad montes mille ac centū, Eratosthenes ait, sed reliquum esse quiddā immensurātū. Itaq; intentio ex nō data suppositione nō cōcluditur, nec usquequaq; Eratosthenes Thapsacū declarauit à Babylone ad septentrionem plusq; millibus quatuor & quingentis stad. iacere. De hinc antiquis consonans tabulis non ea quæ ab Eratosthene dicuntur profert de sigillo tertio, sed sibi ipsi ad gratiam declarationē fingit ad ingeniosam subuersionē. **Quod est à columnis.* Ille nanq; prædictam sequens positionem Tauri & maris sex columnis, hac linea orbem duas in partes diuidens, & unam quidē Borealem, alteram uero austrinam partem appellans. Et harū iterum utranq; in portiones possibiles partire nititur. *sigilla.* Eas uero sigilla uocat. Et austrinæ quidem partis primū dicens sigillum Indiā, secundū autem Arianam, quæ descriptionem habent facilem, ambarumq; longitudinem ac latitudinem reddere ualuit, modo uero quodā & figuram, uelut scientia præditus geometrica. Terram enim Indicam ex lata in acutam speciem porrigi, & *india πομβοδος.* rhomboidem esse, quia latera partim à mari alluuntur & austrino & orientali, cum sinuosa minime ripas agat, reliqua autem partim monte, partim fluuio, hic etiā forma per lineam rectā, aliqua in parte seruata. Arianam uero tria montiū habentem latera, quæ ad perducendam per mutuæ distantie parallelas inter se lineas figurā, cōmodissima sint. Cum autem occidentalē signis definire nō habeat, quia gentes **posiit.* linea quadam inuicem se mutant, tamen à Caspijs portis ad extremitatem Carmaniæ finiente continuas partes ad sinum Persicū manifestat. Hoc uero latus uocat occidentale, uersus autem Indum, orientale. Inuicem autem distantia, id est parallela

lela reliqua non di
re, alterum uero au
reddens sigillum.
dem dictam, quon
diffinita est, quæ te
Persicus in austrin
tus est ipsam è Ba
usq; ad Carmania
tas, quæ tota paulc
brale latus uocat.
Certe autem est,
neam prope sit, ue
rursus in austrum
ostendit meatum,
in unum cōeuntes
dentale latus à Tha
ple disternat. Se
negat, cum nondu
re modum edidiff
tibus, aggregasse d
tis Hipparchus est
trica contradicat,
do posteritati pro
tricas minime cap
mum. Ille quiden
fert, decem millium
diuidens tanquam
phate initium por
quidem quæ traie
ad succedentes inc
quæ Darius è Ga
millia explet, trece
hunc metitur in m
collocans, nec ipsa
Thapsacus multu
portas coincidunt
aquilonare latus ec
quia Persicus inter
finia, & Carmania
tamen austrinū no
nis euenire, ideo in
ulq; ad quoddā sp
ex maritimis lateri
medio cōsiderari
bylonē stad. in qui

lela reliqua non dicit, nec quod monte, nec quod mari, sed unum quod aquilonare, alterum uero austrinum, hunc in modum perfecta quadam forma secundum reddens sigillum. Perfectius tertium sigillum plures reddit ob causas. Primam quidem dictam, quoniam quæ à Caspijs portis usque in Carmaniam extat, non aperte diffinita est, quæ tertio ad sigillum secundum lateri communis est. Deinde quia sinus Persicus in austrinum latus incidit, quod quidem & ipse dicit. Itaque necessario inductus est ipsam à Babylone lineam, perinde ac rectam quandam per Susa ac Persepolin, usque ad Carmaniam & Persidis terminos capere, qua emensam reperire uiam poterat, quæ tota paulo plurimum, quam stad. nouies millium extat. quod quidem australe latus uocat. Cæterum parallelum à septentrionali distans, non utique dicit. Certum autem est, quod nec Euphrates quo latus definit occidentale, per rectam lineam prope sit, uerum è montibus in meridiem profluens, deinde per ortum, & rursus in austrum deflectitur quoad erumpat in mare. Non rectum autem amnis ostendit meatum, cum Mesopotamiam situm eloquitur, quem Tigris & Euphrates

Mesopotamia.

in unum coeuntes efficiunt nauigio, ut inquit, similem. Atqui neque totum occidentale latus à Thapsaco usque in Armeniam dimensum habet, quod Euphrates ipse determinat. Sed quanta sit pars ab Armenia & montibus Arcticis habere se negat, cum nondum mensurata fuerit. Quas ob res tertiam se particulam in figuræ modum edidisse refert. Etenim interualla ex multis stationes quasdam tractantibus, aggregasse dicit, quas sine inscriptione existentes nominat. Ingratae mentis Hipparchus esse uidetur, cum ad hanc perfectam rationem uia quadam geometrica contradicat, in qua ijs habenda est gratia, qui locorum naturam quouis modo posteritati prodiderunt. Quando igitur ex ijs quæ ille commemorat, geometricas minime capit materias, sed sibimet fingens, ambitiosum apertius explicat animum. Ille quidem tertiam hoc pacto particulam in figuræ modum edidisse refert, decem millium stadiorum à portis Caspijs ad Euphratem. Particulatim uero diuidens tanquam descriptam repertu facilem dimensionem, sic iterum ab Euphrate initium ponit, & transitum eius per Thapsacum faciens usque ad Tigridem quidem quæ traiecit Alexander, mille & quadringenta stadia scribit. Hinc uero ad succedentes inde locos per Gaugamela & Lycum & Arbela & Ecbatana, quæ Darius è Gaugamelis fuga surreptus est usque ad portas Caspias decem millia explet, trecenta tantum abundantius addens. Latus quidem aquilonare hunc metitur in modum, non æquali montibus distantia, hoc est parallelum id collocans, nec ipsa quidem per columnas & Athenas & Rhodum linea. Nam Thapsacus multum distat à montibus, mons uero & à Thapsaco uia ad Caspias portas coincidunt. Hæ autem partes montis ad septentrionem expositæ sunt. Sic aquilonare latus edens, hoc quidem austrinum (inquit) ad mare capere non licet,

Hipparchi in grauitudo.

*Intelligere

*παρα πρὸς εὐφράτην.

ptiones & oppidū Terephonem tria millia octingenta, à Thapsaco ad aquilonē usque ad portas Armenias dimensa interualla ad mille ac centum existere. Per Gortynæos autem & Arnios non item, & ideo hæc omisit. Lateris uero ad orientē pars ipsa per Persicam secundum longitudinem à mari rubro ad Medos & Arcetos nō minus octo millibus uidetur esse, à promontorijs uero nonnullis ultra millia nouem. Reliquum Parætanicam & Mediam & Caspias portas circiter tria millia. Tigris autem fluuius, & Euphrates ex Armenia in meridiem labentes, cum Gortynæos montes perfluxerint magnū circumplectentes ambitum, permultumq; intra se circumeuntes agri, ipsam inquam Mesopotamiam in Hybernū ortum ac meridiem uertūt. Et amplius quidem Euphratem. Hunc autem propius semper Tigrin constitutum ad Semiramidis murum, & uicum nomine Opin, à quo circiter stad. ducenta distantem, & per Babylonem labentem in Persicū elabere sinum, forma uero, inquit, Mesopotamiæ, ac Babylonis similis sit † nauigio. Talia quidem tradit Eratosthenes. De tertio uero sigillo, & talia quidem cōmittit errata quæ cōsiderabimus. Quæ autem Hipparchus illi obiicit non admodum, sed quæ dicat consideremus. Cōfirmare enim uolens ab initio dictum, quod India nequaquam ad austrum transponenda sit, sicut arbitratur Eratosthenes, hoc ex ijs liquere inquit, maxime, quæ ille ipse obiicit. Tertiam enim, inquiens, particulam ad aquilonem relatus à linea de portis Caspijs ad Euphratem determinari, quæ sit stad. decem millium. Post hæc affert latus australe à Babylone ad Carmaniæ fines paulo plus esse millium nouem, latus uero ad occasum à Thapsaco ad Euphratem esse ad Babylonem millium quatuor & octingentū stad. & deinceps ad eruptiones trium millium. Spatium ad septentrionem à Thapsaco, cum quidem mensuratur usq; ad mille ac centum, reliqua uero non etiam. Cum igitur dicat Boreale latus tertie particulæ, hoc est millium uiginti, horum autem parallela à Babylone recta usque ad orientis latus computata est paulo pluribus nouem millibus, patet quod Babylon multò plus stad. mille ad orientem est exposita, quàm transitus Thapsaci. Dicemus autem quod si in eadem meridionali recta exacte, Caspiæ portæ caperentur, & Carmaniæ ac Persidis fines, in rectasq; decurreretur à prædicta meridionali recta, & quæ ad Thapsacum, & quæ ad Babylonem est, hoc accideret. Nam quæ abijcitur ei quæ per Babylonem usq; ad eam rectam meridionalē quæ per Thapsacum ducitur, par esset uel ad sensum. Super eam uero quæ est à Caspijs portis ad Thapsacum extēditur, adeo ut per excessum Babylon ad orientē inclinatio sit Thapsaco, quanto excedit illa, quæ est de Caspijs portis ad Thapsacū, eam quæ est de Carmanijs montibus ad Babylonem. Sed lineam quæ occidū latus determinat Arianiæ ad meridiem iacens, minime cōmemorauit Eratosthenes, neq; illā quæ à Caspijs portis ad Thapsacū ad rectas ei quæ per Caspias portas, meridianam, sed eam potius quæ & mōte describitur. Ad quā illa quæ ad Thapsacū ab eodē signo deducta, à quo & montis linea, angulū efficit. Neq; alia ad Babylonē à Carmania ducta parallela cōmemorata est, quàm ea quæ ad Thapsacū ducitur. Nec si parallela sit, non directam uero per Caspias portas meridianam, nihil amplius ad computationem efficeretur. Is autem hæc ex apparatu capiens, ostendensq; ut existimat Babylonem secundum Eratosthenem magis quàm Thapsacū ad ortum expositā, paulo plus quàm stadijs mille. Rursus alio pacto fingit sibi ipsi suppositū ad reliquam demonstrationem, & ait, si intelligatur recta à Thapsaco ad meridiem ducta, & à Babylone

Tigris.
Euphrates.

Opis uicus.

Mesopotamiæ

forma.

† in præcip.

bylone ad hanc p
ere ex Thapsaco
meridianam in T
anguli extentam
gentorum esse dic
dicalem, paulo
cum ad eandem u
potat earum, qua
perpendicularum d
tur ad Armenios
nes, & esse mille &
autem ad minus n
efficiantur. Quo
Babylonis per mu
rallelo per Athena
lo constituitur. Ap
duobus millibus &
tur tot stadijs, quo
menie montes &
tis stad. millibus
dum supposition
ad id quod non c
usq; Babylonem
hanc esse uiam, in
circulo contineri,
ab Euphrate dicit
phratem existat, ne
est hæc ratiocinati
Caspijs portis dec
Armenios in uicem
Hipparchus ipse)
ris, & cum ea qu
ille quidem cum a
Thapsaco ad port
tionem dixisse. Al
nam usq; ad Euph
Qui uero ut parall
imperitiā cognitu
omitenda. Quæ u
Quemadmodū ea
pe quæ per partes
brat directione qu
bra concidit. Illa u
ratem que confyde
siones facere oport

bylone ad hanc perpendiculam, triangulum angulis rectis fore constitutum, & à la-
 tere ex Thapsaco in Babylonem extento, et ex perpendiculo à Babylone ad lineam
 meridianam in Thapsacū, ducta per Thapsacum ipsa meridiāna. Huius autem tri-
 anguli extentam recte à Thapsaco in Babylonē locat, quam quatuor milliū octin-
 gentorum esse dicit. Meridianam uero è Babylone per Thapsacum lineam perpen-
 dicularem, paulo plus quàm mille, quot stad. erat excessus illius, quæ ad Thapsa-
 cum ad eandem usq; Babylonem procedendo. At uero ex his & reliquam com-
 putat earum, quæ ad rectam prominet, quæ longe amplior existit, quàm quæ ad
 perpendiculum dicta est. Huic autem addit illam, quæ à Thapsaco ad ursam en-
 ditur ad Armenios usq; montes, cuius mensuram esse partem, inquit Eratosthe-
 nes, & esse mille & centum. Quod uero mensuratum non est, prorsus omittit. Iste
 autem ad minus mille supponit, adeo ut ab ambobus simul duo millia ac centum
 efficiantur. Quod adiiciens ad latus in rectam trianguli usq; ad perpendiculum
 Babylonis per multa millia distantiam computat, quæ ab Armenijs montibus pa-
 rallelo per Athenas usq; ad Babylonis perpendiculum, quod in Babylonis paralle-
 lo constituitur. A parallelo autem per Athenas ad Babylonem non minus stad. duobus
 millibus & quadringentis contendunt, cum totum meridianū suppona-
 tur tot stad. quot inquit Eratosthenes. Quod si hoc ita est, nequaquā forent Ar-
 menij montes & Tauri in parallelo per Athenas, ut censet Eratosthenes. Sed mul-
 tis stad. millibus septentrioni uiciniores secundū eundem illum. Hinc ad usurpan-
 dum suppositionis apparationē ad rectū anguli in triangulo ordinē, & hoc capit
 ad id quod non cōceditur, ut à Thapsaco linea ad rectū angulum extenta recta sit,
 usq; Babylonem in stad. quatuor millibus octingentis. Penes Euphratem enim
 hanc esse uiam, inquit Eratosthenes, & Mesopotamiam cum Babylonia ingenti
 circulo contineri, dicens sub Euphrate ac Tigride, maiorem autem ambitus partē
 ab Euphrate dicit euenire. Recta igitur à Thapsaco ad Babylonem, cum penes Eu-
 phratem existat, nequaquam tot stadiorum existeret, neq; propé. Subuerfa itaq;
 est hæc ratiocinatio. Atqui dictum est, duabus datis lineis fieri non posse, ut à
 Caspijs portis deducantur, una quidem ad Thapsacum, altera uero ad montes
 Armenios inuicem distantes à Thapsaco, qui absunt à Thapsaco saltem (ut inquit
 Hipparchus ipse) duobus millibus & centum stad. utranq; parallelam esse, & in-
 ter se, & cum ea quæ per Babylonem, quam latus australe appellauit Eratosthenes.
 Ille quidem cum ad montes uiam mensuratā dicere nequiret, eam tamen quæ est à
 Thapsaco ad portas Caspias asseruit, adiecitq; id secundum quandam formæ ra-
 tionem dixisse. Alioqui si quis longitudinem dicere uelit eius loci, qui post Aria-
 nam usq; ad Euphratem existit, non multum refert, hanc ne an illam dimetiatur.
 Qui uero ut parallelas, id est mutuo distantes dici audiat, puerilē penitus hominis
 imperitiā cogniturus dānaturusq; uideretur. Prōinde hæc périnde ac puerilia sunt
 omittenda. Quæ uero quispiam ab Eratosthene dicta carperet, huius generis sunt,
 Quemadmodū ea quæ est in membra diuisio, ab ea differt quæ est per partes, quip-
 pe quæ per partes est facta concisio circumscriptionem accipit, cum naturalem ha-
 beat directione quadam formaq; signatam, unde & hoc dictum est, illum per mem-
 bra concidit. Illa uero tale nihil habet, proprie uero utimur, utriusq; tempus necessi-
 tatēque consyderantes. Hoc pacto in terræ descriptione partium quidem concisio-
 nes facere oportet ad singula pertinentes. Imitari uero concisiones, quæ per

membra fiunt potius quàm obtingentes prout fors tulit. Id enim cui ad sunt signa
 frequētia, quod quæ facile terminabile est, etiam ex eo suscipere est, cuius necessitatem
 geographus, id est orbis descriptor habet. Terminat uero ꝑ facile, cum fluuijs uel
 montibus aut mari possibile est distingui, & gente aut gentibus & magnitudine
 aliqua uel forma, ubi hoc fieri queat. Quæ uersum autē pro geometrica doctri-
 na simplicitas & perfectior sufficiens. Magnitudo quidē igitur sufficiens est, si ma-
 ximam longitudinē latitudinemque dixeris, quemadmodum, si orbis longitudo ses-
 ptuaginta milliū obtigerit, latitudo autem paulò minor quàm longitudinis medie-
 tas, figurā uero cuidam geometricarū figurarū cōparares, forte Siciliam triangulo,
 uel alteri cognitæ cuiusdam alsimilans, sicut ꝑ corio Hispaniam, & Peloponnesum
 platani folio. Quanto uero maius est quod concidetur, tanto ampliores fieri por-
 tiones decet. Tertia igitur habitabilis dupliciter diuiditur, & Tauro & eo quod est
 ad columnas mari belle, & australi de parte, & Indica quidem à multis quaqua uer-
 sum terminatur. Nam ex monte & fluuiō & freto & nomine uno, ut gentis unius,
 gens. Vnde & quadrilatera & rhombo, aut turbini recte similis appellatur. Aria-
 na uero minorem circumscribendi facultatem habet, cum occidentale latus confu-
 sum sit. Tamen tribus lateribus ut rectis definitur, & nomine perinde ac gentis
 unius. Tertium autem sigillum omnino circumscriptum non est, necdum determi-
 natum. latus enim commune & ipsi & Arianae (ut prædictum est) confusum est, &
 australe latus tardissime deprehensum est. Non enim sigillum circumscribit per me-
 diam ipsius incedens, & multas ad austrum partes omittens, maximam longitudi-
 nem minime circumscribit. Nam aquilonare latus maius est, neque Euphrates occi-
 dentale latus est, neque si in rectum flueret cum eius extrema in eodem meridiano mi-
 nime iacent, quippe quod aliquāto magis occidentale uel australe sit. Præterea cum
 reliqua ad mare modica existat, Ciliciam & Syriacam hucusque duarum sigillū non
 producere probabile non est, quæ Semiramidis & Nini Syrorū dicuntur. Ex quib-
 us illius quidem Babylon ædificium & regia. Huius autem Ninus metropolis
 Syriæ, manente hanc usque in ætatem eadem lingua, & ijs qui extra Euphratem, &
 ijs qui interius incolunt. Vbi tali diuisione notissimā nationem disiungere, & alijs
 atque alijs gentibus partes coniungere, minime conuenit. neque enim ob magnitudi-
 nem sese coactum esse diceret, quando ipsum usque ad mare spatium Indicę regioni
 minime par fieret, neque item Arianae, etiam si assumatur tractus ipse usque ad scelicę
 Arabiam & Aegyptum. Præstabat itaque hæcenus ad tertiū procedendo sigillum
 dicere cum hoc additamento ad mare usque Syrum, australe quidem latus quod est
 minime dixit habens, neque directo, sed à Carmania statim dextram maritimā. In-
 tra sinum enim Persicum nauiganti usque ad Euphratis eruptionem, & postea ad
 Messenæ limites, ac Babylonis cōiunctionem, quod initiū isthmi est scelicę Ara-
 biam & alterā continentem determinantis. Postea deinceps hunc ipsum dextrum
 peruenientem usque ad intima sinus Arabici & Pelusiū & Canobicū Nili ostium,
 hoc quidem australe latus, reliquum uero occidentale totam ab Canobico ostio us-
 que ad Ciliciæ maritimam. Hoc autem quartum sigillum est, & ex Arabia scelice cō-
 stans, & sinu Arabico & Aegypto uniuersa & Aethiopia. Huius uero particulæ
 longitudo erit à duobus meridianis terminata. Quorum unus quidē per coniun-
 ctissimum occasui signum, quod super eam est describitur, alter autem per proxi-
 mum orienti. Latitudo autem quæ inter duos est parallelos, quorū unus per signū
 aquiloni

*ιδιαισις
 terminatu ue-
 ro.

Sicilia figura.
 *Ευρα.
 Hispania atque
 Peloponnesi
 forma.

Latitudo et lon-
 gitudo bisaria
 sumpta.

aquiloni propinqu
 inaequales enim fig
 n poest, hunc in m
 quod non eodem m
 quidem maior d
 uero longitudo qu
 no, quod fuerit ma
 longitudo. Ideo &
 pparatione uero ad
 ad equinoctialem c
 non opus est. Long
 uero & ipsa ad l
 his terrarum totius
 debere, ad aliqua u
 nis autem ipsam or
 poras & Caucasum
 poras & Thapacu
 um & urbem ꝑ He
 nobi & Alexan dria
 Heracleoticumque u
 nant, siue ut angul
 re longitudinem ꝑ
 nem per Taurum
 per Caucasum & l
 secundum ipsarum
 Vnde tantum dista
 per Alexandriam. I
 dum, uel hoc ipso a
 Rhodum & Caspia
 gatur longitudes
 preheri duntur. Ca
 ipsi enim que dā
 nomibus geometri
 Caspias sex milliū
 plus quàm nouē m
 hanc autē perpend
 constitui triangulū
 tantam minorē esse
 guli facere. Ad hæc
 parallelo non com
 ci. Itaque nihil in ip
 ipsi portis ad ipsa
 ro stadiorum mill
 ta. Denuo ab eis
 cit ad Caspias por

aquiloni propinquissimum describitur, alter uero per auctro propinquissimū. Per inæquales enim figuras, in quarum lateribus neq; longitudo neq; latitudo terminari potest, hunc in modū quantitas definienda est. Generaliter autem † definiendū, *ροντιορ. quod non eodem modo in toto & in parte longitudo & latitudo dicitur. Sed in toto quidem maior distantia appellatur longitudo, minor autem latitudo. In parte uero longitudo quidem est ipsum parallelum ad totius longitudinem, illius portio, quod fuerit maius, tametsi capta in latitudine distantia maior sit, quàm capta in longitudine. Ideo & orbe ipso terrarū ab ortu & occasu in longum producto, à septentrione uero ad austrum in latū extenso, cumq; longitudo in aliquo parallelo ad æquinoctialem describatur, latitudo autem ad meridiem, partes quoq; capere non opus est. Longitudines quidem ad longitudinē parallelæ, partes eius, latitudines uero & ipsæ ad latitudinē. Sic enim melius describeretur. Primum quidem orbis terrarum totius quantitas, dehinc dispositio & partium forma ad aliqua quidē deficere, ad aliqua uero superabundare, tali ex appositione apparētibus. Eratosthenes autem ipsam orbis terrarū longitudinē capit in linea per columnas & Caspicas portas & Caucasum perinde ac directā. Tertiæ uero particulæ in linea per Caspicas portas & Thapsacum. At quartæ particulæ longitudinem in linea per Thapsacum & urbem † Heroum, usq; ad illa quæ inter Nili ostia est, necessarium est ad Canobium & Alexan dria loca reuerti. hic est enim ultimum ostium, quod Canobicum *ιγρωρ τωρ. Heracleoticumq; uocant. Siue igitur per directam longitudinem inuicem ponant, siue ut angulum facientes ad Thapsacum, sed quod neutrum sit ad orbis terrarū longitudinem parallelum ex ijs quæ dixit ipse liquet. Mundi enim longitudinem per Taurum & mare usq; ad columnas per rectitudinem secundum lineam per Caucasum & Rhodum & Arhenas scribit. A Rhodo autem in Alexandriam secundum ipsarum meridianū multò minus quàm millia quatuor stad. esse dicit. Vnde tantum distarent inuicem illarū paralleli, qui scilicet per Rhodum est, quiq; per Alexandriam. Idem autem quodammodo est huic qui est per Heroum oppidum, uel hoc ipso australior, adeo ut coincidens huic linea parallelo, & illi qui per Rhodum & Caspicas portas siue recta siue fracta ad neutram parallela esset. Haud igitur longitudes bene cōprehenduntur, neq; item septentrionales particulæ cōprehenduntur. Cæterū ad Hipparchū regredientes, reliqua deinceps uideamus. Si bipsi enim quedā assumpta rursus effingens, illa quæ ab illo figuraliter dicuntur rationibus geometricis cōfutat. Ait enim eum dicere spatium ex Babylone ad portas Caspicas sex milliū septingentorum stad. esse, ad cōfinia uero Carmaniæ ac Persidis plus quàm nouē milliū. Quod in linea ad æquinoctiales ortus recte deducta iacet, hanc autē perpendicularē fieri ad cōmune secundi ac tertij sigilli latus. Itaq; in ipsū constitui triangulū angulis rectis rectam habentem ad Carmaniæ terminos & extantam minorē esse una illarū quæ rectam habeat, oportere itaq; Persidē secundi sigilli facere. Adhæc dictum est lineam etiam quæ ex Babylone in Carmaniam est in parallelo non comprehendi, neque rectam quæ sigilla distinguit meridianam dici. Itaq; nihil in ipsum dictum est, neque quod infertur. Nam cum dixerit à Caspijs portis ad ipsam quidem Babylonem stadia esse quæ dicta sunt, ad Susa uero stadiorum millia quatuor nongenta, à Babylone uero tria millia quadringenta. Denuo ab eisdem concitatus causis, obtusis angulis triangulum constitui dicit ad Caspicas portas & ad Susa et Babylonem obtusum angulū habentē ad Susa.

Longitudines uero laterum eiectas, postea colligit quod secundum has causas eueniat, lineam quæ est per Caspias portas meridianam, in parallelo per Babylonem, et Susa ad occasum adiunctiorem habere communem incisionem, cõmunis incisionis eiusdem paralleli & rectitudinis à Caspijs portis ad terminos pertinentis Carmaniae, & Persidis pluribus millibus quatuor & quadringentis. Fere autem ad lineam per Caspias portas meridianam dimidiam recte facere angulum, qui est per Caspias portas & terminos Carmaniae & Persidis, & inclinare illum ad mediam meridiei & æquinoctialis ortus, huic uero parallelum esse Indum amnem. Et quod iste à montibus non in meridiem fluat (ut inquit Eratosthenes) sed inter hanc & æquinoctialem ortum, quemadmodum in uetustis scriptum est tabulis. Quis igitur concedet constitutum nunc triangulum obtuso esse angulo, cum non concedat rectum angulum esse qui illum amplectitur? Quis uero in parallelo iacentem à Babylone in Susa, unam obtusam ex ijs complectentibus uniuersam, qui non cõcedat illam usque in Carmaniam? Quis autem Indo parallelam illam esse quæ est à Caspijs portis ad Carmaniae terminos, sine quibus inanis esset ratiocinatio? Præter hæc autem & is dixit quod ad trochiformam est Indiæ figura. Et sicut orientale latus multum ad ortum circumflectitur, præsertimque promontorio ultimo, quod in meridiem ultra litus reliquum prominet, & latus ad Indum. Hæc autem omnia dicit non Geometrica ratione arguens neque uerisimiliter. Hæc uero & ipse sese inuoluens dissoluit, dicens. Siquidem ad pusilla interualla existeret argumentum, danda esset uenia. Cum autem ad stadiorum millia excidat, nequaquam ignoscendum. Atque illum utique ultra stadia quadringenta sensibiles indicare permutationes, ut per littorum parallelum atque Rhodi. Est autem id non simplex, quod ad sensum est. Sed tum in maiore latitudine tum in minore. Maiore quidem in eo ipso, cum creditur oculo uel fructibus, uel aeris temperie ad climatatum temperiem. Minore uero per instrumenta gnomonica, aut ad speculandum pertinentia. Parallelus igitur per littora gnomonis ratione acceptus, & is qui per Rhodum est & Cariam in tot stadijs sensibilem iure efficit differentiam. Ille autem in latitudine stad. trium millium, in longitudine uero millium quadringentum terminos, pelagi uero milliū triginta, capiens lineam ab occidente ad æquinoctiales ortus, et ad utranque partem, quædam australia nuncupans, quædam septentrionalia. Et lateres hæc appellans & sigilla, cogitet quonam modo & hæc dicat, & latera, quædam quidem septentrionalia, quædam uero australia? Et quonam modo alia sanè occidentalia, alia autem orientalia? et id quod permultum aberrat negligens rationem subeat, iustum est enim. Quod autem ad paululum est neque etiam si omittat, redargui potest. Hic autem neutro modo uelum ei accedit argumentum. Haud enim eorum quæ in hac latitudine sunt ulla geometrica ualere potest demonstratio. Neque ubi nititur geometricè differere, manifestis utitur acceptionibus, sed à seipso fictis. Præstat igitur de quarta dicere particula. Adijcit enim & de Philetio, & de Menonte eisdem de causis uel similibus, hoc autem recte increpat, quod huius particulæ longitudinem nominat lineam à Thapsaco usque ad Ægyptum. Quemadmodum si quis descripti per parallelas lineas spatij longitudinem diametrum esse dicat. Non enim eodem in parallelo iacet Thapsacus & ora Ægypti maritima, sed multum à se inuicem distantibus. Intermedia enim ducitur quodammodo angularis & obliqua linea à Thapsaco ad Ægyptum. Ausus est autem dicere se mirari spatium sex millium stad. à Pelusio ad Thapsa

* ἰσοβοῦνδης.

* In Greco leg. ὁ ἀδελῶν per Athenas ducto parallelo. Interpres uideatur legisse ὁ ἀδελῶν. * ὁ ἀδελῶν. * ὁ ἀδελῶν. Grace est.

Thapsacū, cum
strationē accipia
est australis, ultra
existimat parallel
quiorum esse aqu
millibus septem.
stantia demonstrat
à Thapsaco ad Ba
parallelum ad alte
sunt Thapsacus &
dum Eratosthene
Thapsacum conti
sthenis opponim
niam ambire, & n
quidem cum ad se
ntem excidit, à sep
diani est. Ipsa uero
& non per directā
tuor & octingenti
quasi dedita oper
parallelorū. Hoc
constante rectis a
ralleli per Thaps
in meridiano, ma
quod huic adiung
tur à Babylone ad
lum quatuor octi
sthenes, id quod
illo, cum capiat pl
Caspias (ut inquit
sthenem minim
tudinem dicuntur
bi minus) cõceder
rentorum trium
aliquis concederet
latitudine conduc
habentium, uel qu
tudine & exeunt
Etenim inæqualit
do, uelut in totius
bus millibus. Inte
mons uniuersus &
partias longitudi
diametri eadem co
quæ in partibus.

Thapsacū, cum plura sint septem millibus. Haud sanè recte. nam cum per demonstrationē accipiat, quod parallelus per Pelusiū magis quàm parallelus Babylonis est australis, ultra stadia duo millia & quingenta, & secundum Eratosthenem, qui existimat parallelum per Thapsacum magis quàm Babylonis parallelus propinquior esse aquiloni stad. millibus quatuor octingentis, concidit, inquit, plus quàm millibus septem. Quonam igitur modo secundum Eratosthenem tanta paralleli distantia demonstratur per Babylonem à Thapsaco cum scrutaretur? Quod quidem à Thapsaco ad Babylonem tantum intersit, ille affirmat. Quod autem per utriusque parallelum ad alterutrum esset, nequaquam dixit, neque quod in eodem meridiano sint Thapsacus & Babylon. Contraria enim Hipparchus ipse demonstrauit secundum Eratosthenem plusquam stad. duobus millibus ad orientem Babylonem, quàm Thapsacum contingere esse propinquior. Nos autem demonstrationes Eratosthenis opponimus, in quibus Tigrin & Euphratem Mesopotamiam & Babyloniam ambire, & maiorem ambitus partem Euphratem efficere contendimus. Qui quidem cum ad septentrionē fluat in meridiem, ad orientem flectitur, in meridiem autem excidit, à septentrione igitur eius in meridiem cursus cuiusdam quasi meridiani est. Ipsa uero ad ortum inflexio & ad Babylonem inclinatio à meridiano est, & non per directam, ob iam dictum circuitum. Viam autem ait esse millibus quatuor & octingentis stad. ad Babylonem à Thapsaco præter Euphratem, adiiciens quasi dedita opera nullam rectam ipsam suscipere, ac mensurā interualli duorum parallelorū. Hoc autem non dato, inane est, quod demonstrare uidetur, quoniam constante rectis angulis triangulo penes Pelusium & Thapsacum, & sectioni paralleli per Thapsacum & meridiani per Pelusium, una earum quæ est circa rectam in meridiano, maior erit ea quæ circa rectam à Thapsaco in Pelusiū. Inane autem, quod huic adiungitur à non concesso præsupposito comparatum. haud enim datur à Babylone ad Caspiarum portarum meridianum interuallum esse stad. millium quatuor octingentorum. A nobis enim argutum est à non concessis ab Eratosthene, id quod confirmari Hipparchus, ut uero sit inualidum quod datur ab illo, cum capiat plus nouem millibus esse, lineam sic ductam à Babylone ad portas Caspias (ut inquit ille) ad Carmaniæ confinia, idem ostendebat. Hoc igitur in Eratosthenem minime dicendum, sed quod magnitudinum & formarum, quæ in latitudinem dicuntur, aliquam oportet esse mensuram, & quod alicubi amplius, alicubi minus cōcedendum est. Capta enim latitudine finium ad æquinoctiales ortus, extentorum trium millium stad. & similiter item maris usque ad columnas, potius aliquis concederet, ut in una linea inquiratur, quæ sunt ad illam parallelæ in eadem latitudine conductæ, quàm quæ coincident, in illa ipsa latitudine coincidentiam habentium, uel quæ exterius eodem modo & distantes usque ad non exeuntes de latitudine & exeuntes, & quæ in maiori longitudine magis quàm quæ in minori. Etenim inæqualitas longitudinum magis occultaretur, & formarum dissimilitudo, uelut in totius Tauri latitudine, & maris usque ad columnas subiectis stad. tribus millibus. Intelligitur locus etiam lineas habens parallelas circumscriptus, atque mons uniuersus & mare prædictum. Si igitur in plures inuicem parallelas partes partias longitudinem, & diametrum huius totius capias & partium, facile totius diametri eadem computaretur parallela, & æqualis ad ipsum longitudinis latus, quæ in partibus. Et quanto quidem minus sit, quod inuicem parallelam habet

lineam, quod in parte capitur, tanto magis hoc contingeret. Nam & diametri obliquitas minus arguitur, & longitudinis inæqualitas in magnis. Itaque in ipsis formæ longitudinis diametrum appellare ne utique dubitaueris. Si igitur diametrum amplius obliquaueris, ut extra latera uel utrunque uel alterum duorum excidat, non sanè eodem modo etiam hæc euenirent. Tale equidem aliquid dico, ipsam scilicet eorū quæ in latitudine dicuntur mensuram. Is autem qui à portis Caspijs, unam quidem per ipsos montes sumpserit, uti per eundem parallelum usque ad columnas deductam, alteram uero ad Thapsacum declinantem statim multum extra montes. Acrursum aliam à Thapsaco educens usque ad Ægyptum, quæ tantam capiat latitudinem, deinde huius longitudine, loci longitudinem dimetiens, quadranguli diametrum dimetiri, quadranguli longitudo uideretur. Quando autem diameter non adfit sed linea fracta, longè magis peccare uideretur. Fracta enim ea est, quæ à Caspijs portis per Thapsacum ad Nilum deducitur. Nec quidem

In Hipparchū. in Eratosthenem, illud autem & in Hipparchum quoniam oportebat, quemadmodum ab eo dictorum accusationem fecerat, sic & errorum emendationem aliquam facere, quod nos facimus. Ille tamen si hoc sapiat usquam, ut priscorum tamen tabulis mentem adhibeamus sanè iubet, quæ maioris etiam atque etiam quam Eratosthenis tabula emendationis indigent. Et allatum argumentum eodem uitio detinetur. unum enim capit præsuppositum ex non concessis confutatum (ut nos ipsi coarguimus) quod Babylon ad orientem magis quam Thapsacus supra stad. mille exposita est. Quo circa licet admodum inferatur, eam propiorem ortui esse stad. duobus millibus quadringentis ex dictis Eratosthenis, quoniam ad Tigridis transitum, quæ traiecit Alexander à Thapsaco compendiosius est stad. millibus duobus quadringentis. Tigris autem & Euphrates Mesopotamiam circumdantes interim in orientem labuntur, inde in austrum uersi, tunc inuicem propinqui sunt & Babylonis, nihil dictis euenit absolum. Errat autem in argumentatione sequenti, in qua concludere uult, quod uia à Thapsaco ad portas Caspias, quam Eratosthenes stad. decem millium esse dixit, haudquaquam in directo est mensurata, perinde ac in recto tradat, cum recta longè minor existat. Sibi uero ingressio talis est. Ait esse & secundum Eratosthenem eundem meridianum, & qui est per ostium Canobicum, & qui est per Cyaneas. Hunc uero distare ab eo qui est per Thapsacum stad. millibus sex & trecentis, Cyaneas uero à monte Caspio stad. sex millibus & sexcentis, qui ad excessum ad mare Caspium è Colchide iacet. Adeo ad stadia trecenta æqualem esse distantiam à meridiano ad Cyaneas, & ad Caspium, & ad Thapsacum. Quod autem modo & Thapsacum & Caspium in eodem iacere meridiano. Huic uero cõsequens esse, portas Caspias pariter distare. A Thapsaco uero & Caspio multò minus abesse millibus decem, quot, inquit Eratosthenes, à Thapsaco distare. Certè multò minus quàm millibus decem distare per rectam. Ambitum igitur esse decem millium ratiocinatur ille per rectam ad Thapsacum ex portis Caspijs. Ad ipsum uero dicemus, quod cum Eratosthenes rectam in latitudine capiat, quod geographiæ proprium est, in latitudine uero & meridianas, & eas quæ ad orientalem meridianam sunt, ille arte geometrica ipsum dirigit. Et sicut aliquis per instrumenta, caperet unum quodque horum, ipse nequaquam per instrumenta, sed per coniecturam potius accipiens, quodque per rectas, quodque per parallela. Vnū quidem hoc peccatum est. Alterum uero est, ut nec ab illis iacencia interualla ipse ponat,

nec

Alexander.

nec ad illa adducit
quidem, cum ille
gati illa, quæ usque
sciri ad Caspi
ipsum Hipparch
tim computari se
paratus est, & a
ad Caspium alia
Caspium & Thap
nec secundum Er
tas Caspias æqual
cundo rursus co
ca Taurum, de q
partes. Dehinc dic
do quidem tria, in
quo Peloponnesu
bus sinus deprehe
uersaliter, singula c
quam per orbis de
nudo, & Timost
dat, discordans e
re de rebus aberr
mittit errata, qua
pugnanter dictu
Europæ dicit esse
nelus. etenim aliq
promontorium in
lum ad meridiem
nelus Thracia a
Macedonicos. Qu
in falsitate descrip
gumentis nequaqu
ane. Sicuti quod e
la stad. is autem n
pra millia tredecim
diano est secundum
id est interiacens
nauigationem esse
dam captus interu
inclinatio est ad a
cidentem magis q
stam habet redarg
to in occasum uici
locorum, & horum
columnas existunt

nec ad illa adducat argumētum, sed ad ea quæ ipse confingat. Ea propter primum quidem, cum ille ab ostio ad Phasin stad. octo millia interuallum esse dicat, adiungatque illa, quæ usque ad Dioscuriadem sunt, indeque sexcenta, & eam quæ ab Dioscuriade ad Caspium est additionem dierum quinque, si quispiam sanè secundum ipsum Hipparchū existimat dici oportere stad. mille. Vnde uniuersam summam computari secundum Eratosthenem millibus nouem sexcentis. Ipse igitur partitus est, & ait ex Cyaneis & Phasin millia quinque & sexcenta esse, hincque ad Caspium alia mille, ita quod secundum Eratosthenem non contingeret, & Caspium & Thapfacum in eodem esse meridiano, sed secundum ipsum. Eia igitur secundum Eratosthenem, quonam modo huic consequitur à Caspio ad portus Caspias æqualem esse ad aliam à Thapfaco ad idem signum? Cæterum in secundo rursus commentario, resumens eandem quæstionem de montibus circa Taurum, de quibus diximus satis, transit ad septentrionales orbis terrarum partes. Dehinc dicta exponit ab Eratosthene de adiacentibus Ponto locis. Quandoquidem tria, inquit, promontoria à septentrione descendere, unum quidem, à quo Peloponnesus, secundum uero Italicum, tertium autem Lygusticum, à quibus sinus deprehendi & Adriaticum & Tyrrenum. His quidem expositis uniuersaliter, singula de illis dicta nititur redarguere per rationes magis geometricas, quàm per orbis descriptiones. Tanta uero est errorum in eis ab Eratosthene multitudo, & Timosthenis in portuum descriptione, quem ille super cæteros collaudat, discordans cum plurimum arguit, ut diiudicare indignum arbitrer, tanto peius rederebus aberrantes, & illos & Hipparchum. Etenim ille nonnulla quidem omittit errata, quædam uero non emendat, sed tantum arguit, quoniam falso uel repugnanter dictum est. Hoc & fortasse quispiam accusandum duxerit, quod tria Europæ dicit esse promontoria, unum quidem constituens in quo est Peloponnesus. etenim aliquid habet in multas diuidendum partes. Nam & Sunium ad promontorium inclinatur sicut & Laconica, cum sit non multò minus, quàm Maleum ad meridiem uergens, & sinum minime paruipendendum accipit. Et Chersonesus Thracia ad Sunium, & Melena id est nigrum sinum assumit, & deinceps Macedonicos. Quod si hoc quidem omittamus, & ex interuallis plurima manifesta falsitate descripta, egregiam locorum imperitiã arguunt, quæ geometricis argumentis nequaquam indigent, cum aperta sint suapte natura, & testificari ualent. Sicuti quod ex Epidamno ad sinum Thermæum excessus sit super duo millia stad. is autem nongentum affirmat. Ex Alexandria uero ad Carthaginem supra millia tredecim, cum nouem millia non excedant. Siquidem in eodem meridiano est secundum hunc Alexandria, Caria & Rhodus, & Carthagini Porthmus, id est interiacens mare. Omnes autem sanè consentiunt è Caria ad Porthmum nauigationem esse plus quinque millium stad. cum meridianus in magno quodam captus interuallo, idem esse consideretur cum illo qui tanto in occidentem inclinatio est ad alium magis in orientem inspectantem, quanto Carthago in occidentem magis quàm Porthmus existat. In tribus autem stad. millibus manifestam habet redargutionem. Is autem Romam in eodem meridiano ponens tanto in occasum uiciniorum quàm Carthago, excellentiam imperitiæ non relinquit locorum, & horum & aliorum qui per eundem tractum ad occidentem usque ad columnas existunt. Hipparcho igitur non orbis situm describenti, sed Eratosthe-

*scilicet Hipparchum.

Tria promontoria à septentrione.

Timosthenes.

μύνας κίρκος.

Porthmus.

nis dicta de geographia exactius exploranti, proprium fuit singula corrigenda magis emendare. At nos, in quibus recte inquit, cum longe plus sit in quo peccet, proprium uniuscuiusque rei sermonem adducendum esse putauimus, nonnulla emendantes. In quibus autem allatas ab Hipparcho causas dissoluemus, & ipsum simul Hipparchum rimantes erimus, ubi per contentionem quippiam disseruit, in his autem eum omnino delirantem intuentes, cum illum iure [†] inuitet, satis esse cogitamus, si quæ in ipsa geographia insunt dicentes, illam corrigamus. In quibus enim frequentes exterius sunt errores, præstat ne mentionem quidem facere, nisi rarum aliquid in uniuersum est, quod sigillatim efficere conabimur. In præsentia dictum sit, quod Timosthenes & Eratosthenes, & adhuc illis priores, Hispaniense & Gallica prorsus ignorarunt, innumerabiliter autem amplius Germanica, situmque Britannia, pariter autem & Getarum & Bastarnorum. Ad multam quoque ignorationis partem de Italia, de Adria, de Ponto, & de reliquis septentrionis partibus peruenerunt, tametsi huiusmodi uerba contentiosorum forte dicerentur. Nam cum Eratosthenes ea quæ de longe distantibus tradita sunt dicturum se asserat, nec illa confirmet, sed accepisse se dicat, opponatque alicubi, quæ per rectam magis minusue sint, non oportet accuratum afferri argumentum ad non confessa inuicem interualla, quod facere conatur Hipparchus. Sed in antedictis ex tractu Hircaniae usque ad Bactra, & de ulterioribus nationibus distantias exponit. Et ex Colchide ad Hyrcanum mare, haud enim simili modo in hisce illum exquire re oportet, et in flitoribus rursus, ac reliquis usque adeo cognitis locis. Sed neque in his ratione geometrica (ut dixi) magis uero more orbis situm describentium. Quaedam igitur de Æthiopia carpens in fine secundi commentarij de factis in Eratosthenis geographia, in tertio, inquit, maiorem contemplationem fore mathematicam, ad [†] aliquantum autem & geographicam. Nec tamen ad aliquantum geographicam fecisse mihi uidetur, sed totam mathematicam, cum Eratosthenes talem præbeat occasionem. Nam compluribus in locis ad ampliorem excidit scientiam, quam proposita exigat notitia. Elapsus autem non diligentes, sed generales quasdam efficit declarationes, & quodammodo in geographicis mathematicum, in mathematicis autem geographicum sese gerens. Itaque contra differentibus, utrobique causas præbet. In hoc autem commentario etiam iustas causas præbet & iste & Timosthenes. Quocirca nec nobis quidem simul considerandi facultas requiritur, sed de ijs quæ ab Hipparcho dicta satis habemus. Cæterum & Posidonium in ijs quæ de oceano differit intueamur. Vbi pleraque more Geographi explicare uidetur, tum peculiariter, tum supra mathematicum, haud igitur absurdum est nonnulla quoque huius dicta iudicare. Et quaedam quidem nunc, quaedam uero & in ijs quæ sigillatim dicenda erunt, quemadmodum & obuenerit, modeste tamen. Vnum igitur est ex ijs quæ ad Geographiam propria sunt, uniuersam terram esse rotundam supponi, sicut & mundum, & reliqua assumere, quæ ad hanc dispositionem consequantur. Ex ijs illud est, eam zonas quinque contineri. Huius in zonas quinque partitionis authorem Parmenidem extitisse Posidonius tradit. Eum uero demonstrare torridam, duplo ferè latiore ea, quæ inter utrunque tropicum exterius & ad temperatas superexcidit. Aristotelem autem illam appellare temperatam, quæ inter tropicos & septentriones est, ambos uero iure increpat. Torridam enim uocari eam quæ per æstum inusta, habitari non potest.

*πικανότερα,

*ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν ἠπείρου τῆς γῆς.

*ἐπὶ τῆς πείρας.

De Posidonio censura.

Zonarum quinque author.

potest. Cæterum
lis est facta, de Æ
tudinis medietas
ne quæ æstui tro
hinc usque ad pa
trium. Hoc igitur
peragatur. Quo
tur secundum Er
gentum. Quam su
ta, hanc haberet
rum dimensionun
nitas indicat circite
ridam eius quæ est
ro & eandem null
eisdem ubicunque
igitur non penes u
enim penes habit
autem non ubique
in zonas partiens,
stantes subter pol
rum umbrarum e
polis. Quæ uero i
ducere has & alias
dico, sol supra uer
prium quidem ha
da, quod fabulosa
rum inuistorum. M
bres efficiant, nec f
& porrectis labris
has zonas Ichthyo
um hæc zonarum
strum spectant, ær
rum abundantior
subiacentes, duas
quinque diuisio, &
esse uidetur, secund
Ad celestia, quod l
terminatos optim
partitione commu
solem iudicetur, g
ad plantas & ad ali
fectio & mediocri
secretionem. Duæ e
turam conductæ, &

potest. Cæterum eius quæ inter tropicos est latitudo plusquam dimidia habitabilis est facta, de Æthiopibus supra Ægyptum facta coniectura. Siquidem totius latitudinis medietas est, quam utrinque diuidit æquinoctialis. Huius spatium à Syene quæ æstiu tropici terminus est ad Meroen decem millia sunt. Spatium uero hinc usque ad parallelum Cinamomiphoræ quod est initium torridæ, millium trium. Hoc igitur interuallum uniuersum mensurari potest. nam & nauigatur & peragratur. Quod autem deinceps est, dico usque ad æquinoctialem, demonstratur secundum Eratosthenis terræ dimensionem, etiam stad. octo millium octingentum. Quam supputationem habent millia tredecim ad octo millia octingenta, hanc haberet tropicorum interuallum ad latitudinem torridæ. Quod si nouarum dimensionum ea introducatur, quæ minimam efficit terram qualem Posidonius indicat circiter octingenta millia, existentem circa dimidium manifestat torridam eius quæ est inter tropicos, uel paulo maiorem quàm medium, æqualem uero & eandem nullo pacto ad septentriones, neque penes omnes existentem neque eisdem ubicunque. Quisnam temperatas quæ immutabiles sunt diuideret? Cum igitur non penes uniuersos sit septentrionales esse, nihil esset ad argumentum. Si enim penes habitatores temperatæ omnes, ad quos dicitur solos temperata? Quod autem non ubique eodem modo, sed mutari, bene comprehensum est. Ipse autem in zonas partiens, quinque ad cælestia quidem utiles esse asserit. Ex his duas circumstantes subter polos usque ad eas quæ septentrionales habent tropicos, diuersarum umbrarum esse ab alijs duabus quæ deinceps sunt usque ad habitantes sub polis. Quæ uero inter tropicos est utrinque umbras habere. Ad humana uero conducere has & alias duas angustas sub tropicis, ad quas mense quodammodo dimidio, sol supra uerticem est, bipartito diuisa sub tropicis. Has nanque zonas proprium quidem habere, quod squalidæ sint proprie, quod aridæ, quod infœcundæ, quod fabulosæ, præterquam [†] balsami, & quorundam fructuum calidissimorum inuistorum. Montes enim minime propinquos esse, ut ingruentia nubila imbres efficiant, nec fluminibus perfundi. Quocirca & crispis & reflexis cornibus, & porrectis labris & latis naribus gignantur. Eorum enim extrema contrahi, & has zonas Ichthyophagos, id est uictum ex piscibus captantes incolere. Quod autem hæc zonarum propria sint, hinc demonstrari dicit, quod qui magis ad austrum spectant, aërem temperatiorem habeant, & fructuosiore agrum, & aquarum abundantiore. Cæterum Polybius sex zonas facit, duas quidem ab Arctos subiacentes, duas autem inter has & tropicos & æquinoctialem. Facta igitur in quinque diuisio, & secundum naturam, & secundum terræ descriptionem dicta esse uidetur, secundum naturam quidem, & ad cælestia & ad aëris temperantiam. Ad cælestia, quod hoc pacto eos qui alterubi, quiq; utrinque umbras habent determinatos optime distinguit, & ea quæ ad astrorum aspectum integra quadam partitione commutationem suscipiunt. Cæterum ad aëris temperiem, quæ cum ad solem iudicetur, generalissimæ sunt differentiæ, quæ contendunt ad animantes, ad plantas & ad alia semina contracta sub aëre. Et in eo ipso caloris excessus & defectio & mediocritas. Hæc autem ob zonarum partitionem propriam suscipit discretionem. Duæ enim frigidæ caloris defectionem enuntiant in unam aëris naturam conductæ, & temperatæ in unam quandam mediocritatem similiter addu-

*αἰθρῶν.

Ichthyophagῶν

Polybius.
zōnæ sex.

cuntur. In reliquam, una quæ superat torrida. Hanc uero & recte geographiæ diuisionem esse manifestum est. Terræ nanque descriptio quærit, ut alterius temperatarum partem à nobis habitatam differminet. Ad occidentem quidem & orientem à mari sunt termini, ad austrum autem & aquilonem aër terminat, medius quidem cum plantis & animantibus temperatus est, utrinque uero intemperatus & excessu & defectu calor. Ad has tres differentias in quinque zonas partitione opus fuit. Orbis enim terræ per æquinoctialem bipartitus, & in hemisphærium aquilonare, in quo nos sumus, & in australe, has ipsas tres describit differentias. Quæ enim ad æquinoctialem uergunt & perustam zonam, propter uaporem inhabitabilia sunt, quæ uero ad polum spectant, propter frigus. Media temperata habitabilia sunt. Is uero adijciens istas ad tropicos, proportionem ad has quinque non reddit, neque simili utentes differentia, sed licet per gentium differentias zonas demonstrauerit, aliam quidem Æthiopicam, aliam autem Scythicam & Gallicam, tertiam uero per medium. Polybius profecto haud recte facit zonas quasdam aquilonaribus distinctas, duas quidem sub illas iacentes, duas autem inter has & tropicos. Dicitur enim quod per signa transmigrantia ea quæ non mutantur, terminare non oportet, neque per tropicos torridæ zonæ terminis utendum, & hoc quoque dictum est, ueruntamen cum torridam duas in partes diuidit, cogitatione haud sanè contemnenda motus esse uidetur, ad quam & uniuersam scite terram partimur, & in boreale hemisphærium & australe cum æquinoctiali. Patet enim hac eam partitione diuidi. Et ipsa torrida quandam efficit commoditatem. Itaque utrunque hemisphærium omnino tribus ex zonis conficitur, quæ similem alterutro speciem habent. Talis igitur partitio in sex zonas diuisionem suscipit, reliqua uero non admodum. Siue igitur eo qui est per urbes dupliciter partiaris orbem terræ, haud sanè conuenienter utrunque hemisphærium, occidentale dico & orientale, sex in zonas incidere, sed in quinque satis esset diuisio. Ambarum enim partium similitudo torridæ, quas æquinoctialis efficit, continuæque coniunctio superuacaneam & curiosam concisionem ostendit, cum & temperatæ & frigidæ eiusdem sint speciei, nec contiguæ sint. Sic igitur uniuersam talibus ex hemisphærijs intellectam satis sufficienter in quinque diuideres. Si uero (ut inquit Eratosthenes) & supposita quoque æquinoctiali, temperata est, id quod sentit Polybius, adijciens cum altissima sit, ut & imbribus irrigatur, cum septentrionalia nubila per Etesias illic altius plurima incumbant, multò est melius tertiam temperatam hanc efficere quandam angustam, quàm quæ sub Tropiciis sunt introducere. His & illa consonant, quæ Posidonius meminit, transmutationes scilicet eas quæ in transuersa celeriores esse, similiter & solis ab oriente ad occasum. Celeriores nanque sunt motiones per maximum circulum, quàm quæ eiusdem uelocitatis sunt. Cæterum Polybio Posidonius repugnat, quoniam habitationem inquit sub æquinoctiali eminentissimam esse, haud quaquam enim esse secundum sphericam superficiem eminentiam ullam per æqualitatem, neque item eam quæ sub æquinoctiali est montanam esse, sed campestram, quæ quodammodo ipsi maris superficiæ æqualis est. Imbres autem qui Nilum explent ex Æthiopicis manare montibus, cum hoc in loco ista dixerit alibi concedit, dicens cogitare se sub æquinoctiali montes esse. Vtrinque autem

Zonæ per gentium differentias.

autem ex ambabu
senso manifesta e
na sit, alia quædan
se aiunt, quonam
quasdam dicere u
exterius cadit. Pro
forasse præbeant
clantur, Herodon
illam maris perfec
quendam ad Gelo
care dicat. Et E
corum delatorem
bit temporibus secu
nille, & maxime de
rum proprietatibus
quempiam regi ab c
mimortuum nauia
tus linguam nequ
cum Græca lingua
India nauigaret in
fame comitibus, re
cto, nauigationer
magnis cum mun
uectis, & aromati
cum calculis deferu
admodum apud no
mazum Euergetem
succeedisse. Rursum
tes uentorū impet
a, homines ad fami
aricarū maffis, quo
pa sanitatis affecutu
nam autem proræ
auisse naufragium
illam ad nauigati
dem amplius regnā
habatur, quod cōpli
lignum cum in foru
ex his negotiatores
equos appellant ab
circa Mauritaniam
niterat autem cuiusp
bus ex rebus coniec
ta, domum reuersus
agrum Puteolanum

autem ex ambabus temperatis cadentes nebulas pluuias facere. Hæc autem dis-
 fensio manifesta est, sed si concederetur, quod sub æquinoctiali regio monta-
 na sit, alia quædam recumbere uideretur. Iidem enim oceanum confluentem esse
 se aiunt, quoniam igitur modo montes in ipsis medijs collocant, nisi si insulas
 quasdam dicere uelint. Qualiter autem hoc geographicæ particulæ se habeat,
 exterius cadit. Proponenti uero ipsam de oceano tractationem, hæc indaganda
 fortasse præbeantur. Memor autem eorum qui Africam nauibus circuisse tra-
 duntur, Herodotum existimare inquit, missos nonnullos à Dario circuitionem
 illam maris perfecisse. Heraclidem uero Ponticum in dialogo facere Magum
 quendam ad Gelonem profectum, qui circumnauigasse asserat, licet nec testibus
 carere dicat. Et Eudoxum quendam Cyzicenum ludorum spectatorem & sa-
 crorum delatorem † in Proserpinalium certamine in Aegyptum peruenisse scri-
 bit temporibus secundi Ptolemæi Euergetæ, regi autem eiusque familiaribus asti-
 tisse, & maxime de superioribus Nili nauigationibus admirabilem, deque loco-
 rum proprietatibus simul, & nequaquam indoctum. Contigisse autem, Indum
 quempiam regi ab custodibus sinus Arabici deportatum, asserentibus solum se-
 nimortuum naui adductum offendisse, quisnam esset & unde ignorare, cum
 eius linguam nequaquam intelligerent, cum autem quibusdam tradidisse, qui
 eum Græca lingua instituerent, quam cum perdidicisset narraffe, quod cum ex
 India nauigaret in errorem incidens has ad oras incolumis delatus esset, amissis
 fame comitibus, relictum autem promississe, ut expeditis & promptis regis edi-
 cto, nauigationem ad Indos regeret, è quibus Eudoxus extitit. Cum autem
 magnis cum muneribus enauigasset remeasse egregijs inuicem muneribus re-
 uectis, & aromatum & lapidum pretiosissimorum, qui partim fluminibus
 cum calculis deferuntur, nonnullos effossos reperiunt humore constrictos, quem-
 admodum apud nos crystallina, spe uero deceptum fuisse, totum enim onus Ptole-
 mæum Euergetem interceptisse, quo uita defuncto uxorem Cleopatram in regno
 successisse. Rursum igitur ab ea maiore cum apparatu missum Eudoxum, qui reuer-
 tens uentorum impetu super Æthiopiam delatus est. Ad quædam uero appulsum lo-
 ca, homines ad familiaritatem allexisse tum ciborum, tum uini participatione, tum
 caricarum massis, quorum illis inopia gentibus erat. Pro quibus quidem rebus præce-
 pta sanitatis affectum et uiarum deductiones, & uerba nonnulla descripsisse, sum-
 mum autem proræ lignum è naufragio comparasse, in quo equus erat insculptus,
 audisse naufragium illud fuisse hominum ab occidente nauigantium. Reuertentem
 id suam ad nauigationem detulisse, incolumem in Aegyptum regressum, non qui-
 dem amplius regnante Cleopatra, sed eius filio omnibus, à quo rursus omnibus spo-
 liabatur, quod cõplura subripuisse deprehensus fuerit. Summum autem illud proræ
 lignum cum in forum pertulisset naucleris ostendisse, Gaditanorum fuisse cognitum,
 ex his negotiatores quidem naues ingentes emittere, pauperes uero paruas quas
 equos appellant ab impositis proris insignijs, his usque ad Lixum fluuium nauigare
 circa Mauritaniam piscantes, naucleros uero quosdam lignum illud noscitate. Ex-
 titerat autem cuiuspiam, qui longius ultra Lixum fluuium nauigans perierat. Qui-
 bus ex rebus coniectura intelligens Eudoxus, quod nauigari circumcirca possit Afri-
 ca, domum reuersus omnes deponens fortunas enauigauit, ac primum quidem in
 agrum Puteolanum, deinde Massiliam, & deinceps ad eam maritimam usque Gades

Heraclide Pō-
ticus.Eudoxus Cy-
zicenus.
* τῶν λωοθίων.
Ptolemæus
Euergetes.
Indiæ nauiga-
tio.Cleopatra.
Eudoxi nauis
gatio.Gaditanorum
nauigia.

Lixus fluuius.

profectus, ubiq; locorum hæc diuulgantem, quæstuq; aucto ingentem cõparauit nauem, & nauiculas duas piraticis lembis haud dissimiles imposuit pueros symphonicos & medicos & alios artifices. Dehinc in ita in Indiam nauigatione perpetuis zephyris conscendit. Aegrotantibus autem nauigatione comitibus, secundis in terram uentis applicuit, inundationes marisq; recursus formidans. Quod autem uerebatur accidit. Namq; nauis terræ incidens fuit, adeo ut sensim non autem simul solueretur. Cæterum prius in terram onus & lignorum pars maxima, in columbia perfecta sunt, è quibus tertium lembum compactum remorum quinquaginta ꝛ myoparoni fermè parem. Inde nauigasse quo ad homines eandem uocem et uerba sonantes applicaret, quæ antea descripserat. Simul id intellexisse, quod indigenæ illi Aethiopum cognati forent, & regi Bogog subditorum similes. Omis-
*-πυθωνος τόφ. sa igitur Indiæ nauigatione reuertisse, inter nauigandumq; cum uidisset insulam optimis scatentem aquis & pulchris uirentem arboribus, desertam annotasse, Sos-
*-πυθωνος τόφ. spitem uero in Mauritaniam delatum collocatis lembis terrestri itinere ad Bogog aduentasse. Cui consilium dedisset, ut eam nauigationem susciperet. Contra uero familiares ualuisse, cum metum intenderent, ne regionem facile patere insidijs eueniret, cum externis contra militare uolentibus ostenderetur incurfio. Quod ubi intellexit, uerbo quidem sese missum ad commonstratam nauigationem, re autem in desertam quampiam insulam expositum iri, in Romanorū prouinciam effugisse, illum uero in Hispaniam discessisse, denuoque nauem rotundam & longam remorum quinquaginta constantem apparasse, ut illa quidem altum secare, hac autem terram tentare posset. Impositis autem agriculturæ instrumentis & seminibus, & ædificandi peritis ad circunducendam eandem nauigationem mare ingressum. Cogitarat enim si tardius nauigare contigisset in præmeditata hybernare insula. Ac satione facta decerptisq; fructibus perspectam antea & cognitam absoluerat nauigationem. Ego quidem, inquit, usq; ad Eudoxi tempora ad historiam peruenio. Quicquid posterius euenit, Gaditanos & Hispanos nouisse probabile uideatur. Ex his omnibus, ait, demonstratur terrarum orbem Oceano quaquauersum circumfundi,

*οὐ γὰρ μιν δεσμός ποδὶ βάλλετο ἢ πείροιο.
 ἀλλ' ἐς ἀπερροίην λέχουτο, τόμῳ οὐτι μίαινει.*

Haude quidem uinculum terræ circumfluit orbem.

Ast immensa fluit nec quicquam effunditur ipsum.

Mirandus profecto in omnibus est, quod circuitam Magi nauigationem, de qua dixit Heraclides, testibus carere existimarit, & demissis à Dario, quod tradit Herodotus, Bergæum autem interuallū istud ꝛ in credibilitatis parte constituar, seu ab eo ipso quidem fictum, siue fingentibus alijs. Nam rei creditæ persuasio est, primum quidem de circuitatione per Indum. Sinus enim Arabicus ꝛ fluminis instar, angustus est atq; prolixus ad stad. decem millia usq; ad ostium, eo profusus angusto existente. Credibile autem non est, neq; foras aliquò nauigationem habere in sinum Indos impulsos per errorē. Angustiae enim ab ostio errorem demonstraturæ fuerant. Neq; in sinum dedita opera in trantibus erroris, præterea aut uentorū inconstantium ulla erat occasio. Inediaq; cuncti quonam sese modo pereuntes neglexissent uno duntaxat excepto? Superstesq; unus tantū quonam modo ad nauigium haud sanè pusillum regendum satis esset? quo tanta transmittere maria potui

*Non, οὐ Græce, additur.

Arabicus sinus.

Confutatio huius nauigationis Eudoxi.

potuisset? Quen-
 tuadere factus sit
 Ptolemao Eurge
 re notum esset. Sa
 patria nauigauit a
 Quomodo item re
 ampliore munere
 Aethiopiam, quan
 gnium è piscatoria
 occasu nauigantiu
 & ipse ab occasu se
 xandriam in mult
 non est? Sed nau
 autem qui noscitat
 quid maioris admi
 migrans postmod
 dia mare ingredi, e
 uero enauigare pos
 quam & hac temp
 lenes, tamen in p
 custodia longè in
 difcata naue regal
 desertis terris ter
 Aethiopasque ab
 uigationem dein
 ginandum facilis
 hæc omittens per E
 structas in se ipsun
 pius hominis inte
 quomodo ad tuta
 bile quidem non sit
 huius uero prospera
 Bogog autem fugit
 uit, eo præsertim ap
 à Pythæ & Euhet
 uenia, qui hoc ipsu
 monstrationum &
 ueniam præstare d
 terram interdum ex
 liquis huiusmodi,
 quod illud Platon
 tide insula, de qua
 ut cum quodam te
 Hoc autè dicere n
 uit, sicuti poeta mu

potuisset? Quænam uero tanta ad perdiscendam linguam celeritas, qua regi persuadere factus sit idoneus, ut ducendi nauigij uiam præstaret? Quænam demum Ptolemæo Evergetæ de talibus ducibus erat inopia? cū iam eo in tractu multis maribus, secundis renotum esset. Sacerdos autem ipse & augur Cyzicenorum quo pacto omiſſa patria nauigauit ad Indos? Quonam modo tantum illi creditum est negotium? Quomodo item reuersus omnibus ex insperato interceptis, & ignominia affectus ampliore munerum apparatu sibi commendato? Remeans autem & delatus in Aethiopiã, quam ob causam uel linguam descripsit, uel summum illud proræ lignum è piscatoria nauicula excidisse, unde didicerat? Nam didicisse quod ab occasu nauigantium id fuerat naufragium nullius futurum erat indicium, cum & ipse ab occasu secundum reuersionem nauigaturus erat. Itaque profectus Alexandriam in multorum furto deprehensus, quonam modo supplicio affectus non est? Sed naucleros sciscitans obambulabat simul lignum illud ostentans. Is autem qui noscitabat, nunquid admirationi fuit? Qui uero fidem adhibuit nunquid maioris admirationis? Tali dehinc spe reuersus in patriam, & ab ea transmigrans postmodum extra columnas, cum absque edicto non liceret ex Alexandria mare ingredi, et eo magis homini qui regias antea surripuerat pecunias. Clam uero enauigare possibile non erat, cum tanta portuum custodia, clauso que exitu, quam & hac tempestate permanentem ipsi nouimus diutius Alexandriam incolentes, tametsi in præsentia Romanis obtinentibus remissius agitur. Regiæ uero custodiae longè inexorabiliores erant. Postquam uero conscendit ad Gades & ædificata naue regaliter enauigauit, etiam dissoluta ea ipsa nauis, quonam pacto in desertis terris tertium exædificauit lembum? qui factum uero rursus nauigans, Aethiopa'sque ab occasu his qui ab ortu sunt, lingua consonantes offendens, nauigationem deinceps absolueri non concupiuit, cum adeo ad libenter peregrinandum facilis esset & parum esse speraret, quod restaret incognitum? Verum hæc omittens per Bogum nauigationem concupiuit. Quonam uero modo constructas in se ipsum insidias agnouit? Quid autem Bogo amplius comparabat ipsius hominis interitus? cum alioqui foras emittere liceret. Ut uero nouit insidias, quomodo ad tuta sese loca fuga proripuit? Horum unumquodque cum impossibile quidem non sit, difficile sanè fuit & factu perrarum fortunæ cuiusdam opera, huic uero prospera semper fortuna contigit inter assidua constituto discrimina. A Bogo autem fugitans quonam modo in Africam rursus nauigare non formidauit, eo præsertim apparatu insulam habitare instituens? Hæc quidem non multum à Pythæ & Euhemeris & Antiphanis uanitatibus absunt. Cæterum danda illis est uenia, qui hoc ipsum dedita opera more præstigiatorum exercent. Viro autem demonstrationum & sapientiæ studioso & primis fere de partibus certanti, quisnam ueniam præstare dignum esse censebit? Hæc quidem igitur non bene. Illud autem terram interdum eximi & sessiones suscipere & mutationes ex terræ motibus & reliquis huiusmodi, quot di numerauimus etiã nos ipsi, sanè illi recte permanet. Ad quod illud Platonis bene adijcit, quod fieri potest, & figmentum non sit de Atlantide insula, de qua ille Solonem tradidisse refert, ab Aegyptijs audisse sacerdotibus, ut cum quodam tempore extitisset, euauerit, cuius magnitudo nõ minor Epiro. Hoc autè dicere melius esse existimat quàm prout ipse, qui quam finxit eam deleuit, sicuti poëta murum Achæorū. Coniecturã autè facit de Cymbrorū & pi/opin-

Sirabo uersatus Alexandriæ

**τι τῶ βόγῳ
πληθύνματα*

*Græcus codex
habet ὁρθῶς καὶ
ταὶ παρ' αὐτῶ.
id est, recte
quoque apud i-
psum habet.
Platonis Atlã-
ticus dialogus*

quorum transmigratione ex natali solo facta, propter inundantis maris incursum non uno contingentem impetu. Suspiciatur quoque orbis terrarum longitudinem, septuaginta millia stad. esse, dimidium totius ambitus secundum quem deprehensus est, ut dicat ab occasu Euro nauigantem in tot millibus ad Indos peruenire posse. Conatus est autem eos accusare qui hoc modo continentes terras distinxerunt, non autem per parallelos ad æquinoctialem, quibus diuersitates demonstraturi erant, & animalium, & arborum & aëriarum partium quarundam frigidam continentium, quarundam exustam, & perinde ac zonas esse continentes terras. Rursus destruit, & ut in resolutione efficitur, denuo collaudans existentem diuisionem, positiuam faciens quaestionem, nullam ad rem utilem. Tales enim ordinationes ex prouidentia nequaquam conficiuntur, sicut neque gentium differentiae neque linguae, sed à casu & fortuna, & artes quoque & facultates & exercitationes ut plurimum non uel

*πῶι τὰ ἑλίματα.
Athenienses
philologi.

odysj.a. οἱ μὲν δυοσολέου ὑπέριον, οἱ δ' ἀνιόντ.

Hos quidem ad occidentem, alios ad ascendentem solem esse.

Introducentemque orbem terrarum alium quem minime nouit Homerus suppositioni seruire, & sic describere oportebat, inquit. Nonnulli recedente sole ueluti à meridiano declinante. Primum quidem propinqui Aegypto Aethiopes & ipsi dupliciter diuiduntur. quidam enim in Asia sunt, quidam uero in Africa inter se nihilo diuersi. Postmodum Homerus non idcirco partitur Aethiopas, quod Indos quoque talibus cognorat esse corporibus. Neque enim ab initio Indos Homero cognitos fuisse, probabile est, ubi nec Euergetes ipse per illam Eudoxi fabulam res nouit Indicas, nec ad Indiam nauigandi modum, sed potius per dictam à nobis antea diuisionem. Illic autem de Cratetis descriptione iudicauimus, quod uel hoc pacto uel illo describere nihil interest. Ipse autem hoc quidem interesse dicit, melius autem esse hunc in modum transmutare, illi quidem discedente. Quid igitur hoc differt ab hoc? illi autem occidenti. Nam totum spatium à meridiano ad occidentem, occidentis uocatur, sicut & horizontis semicirculus. Quod etiam Aratus annotat, dicens,

Eudoxi fabula

occidens.

Aratus.

ἠνίπερ ἄκρα

μίσγονται δύσεις τε καὶ ἀνατολαὶ ἀλλήλοισιν. id est,

Qua quidem extrema miscentur occasus & ortus Inter se.

Si utique in pictura Cratetis sic melius esse dicat aliquis, & in Aristarchi pictura oportere. Haec & in Posidonium. Nam & in singulariter dictis per multa sua conuenienter asseruntur ad propositam institutionem, quot ad terrae descriptionem attinent. Quae autem magis physica, & ad naturalem historiam pertinent, in alijs consideranda sunt uel utique negligenda. Multa enim apud eum causarum expositio &

Aristot

Aristotelis imitat
per regiones deser
inquirere, Dicea
terrae traditorem,
meabilem se accesi
ta millia esse tradit
terra per sese adera
mo pulmone simi
hunc perinde accu
stentem. Illud quic
ta uero dicta audif
citant regionem a
& incredibile hoc
minuti tanta peragr
tem nunquid hisce
nis & Hispanis fid
hoco Pancheam ad
se omnem septentr
Eratosthenem, Eul
phias est Dicearch
diculū sanē, tanqu
merita & reprehē
prentionalibus E
endum est, quilo
donio ueniam trib
lans demonstratio
in alijs, sed nec in
cum dicat ex Pelop
uero his esse ea qua
spatium usque ad
toto ad columnas e
demi bene deprehen
nus neque pelagi med
similem esse, proced
uerrangulum conf
facientia, quorum un
millium & ducentū
num quidem ab Eu
re non plus quam st
suscipere. Ceterum
duum millium stad
sim ipsius obtusi an
timali, quod tunc
est per pelagus stadi
ponnē ad fretum

Aristotelis imitatio, quod nostri deuitant, cum causæ ipsæ lateant. Polybius Euro-^{Polybius.}
pæ regiones describens, priscos illos omittere se dicit, eorum autem reprehenses ^{Dicaarchus.}
inquirere, Dicaarchum scilicet ac Eratosthenem nouissimum describendi orbis ^{Eratosthenes.}
terræ traditorem, & Pytheam à quo pleriq; refutati sunt. Nam cum totam per-^{Pytheas.}
meabilem se accessisse dicat Britanniam, cuius ambitum insulæ supra quadragin-
ta millia esse tradit. Insuper & de Thule asseruit & locis illis in quibus nec adhuc
terra per sese aderat nec mare nec aër, sed concretus quidam ex his acruus mariti-
mo pulmoni similis, in quo terram atq; mare ac uniuersa in sublimi tolli dicit, &
hunc perinde ac cunctorum nodum esse, neq; permeabilem, neq; nauigabilem exi-
stentem. Illud quidem ut pulmoni similis sit, uidisse quidem se ipsum inquit. Cate-
ra uero dicta audisse, hæc quidem Pytheæ. Vtq; hinc reuersus cunctam Oceano ui-
cinam regionem adierit Europæ, à Gadibus usq; ad Tanaim, Polybius profecto
& incredibile hoc ipsum inquit. Quonam modo enim priuato ac pauperi ho-
mini tāta peragratu & nauigatu spatia facilia forent: Eratosthenem uero dubitan-
tem nunquid hisce fides habenda sit, tamen de Britannia credidisse & de Gadi-
tis & Hispanis fidem Messenio adhibere quàm huic præstat. Ille quidem uno in
loco Pancheam ad nauigasse dicit. Alter autem uel usq; ad mundi terminos specta-
se omnem septentrionalem Europam, quam nec Hermæ dicenti quis crederet,
Eratosthenem, Euhemerū, Bergæum appellare, Pytheæ autem credere & quod am-
plius est Dicaarcho minime credēte. Hoc igitur nec Dicaarcho quidē credente ri-
diculū sanē, tanquam illo sicuti regula uti conueniat, aduersus quem ipse tot argu-
menta & reprehensiones obijciat. Cæterum Eratosthenis de occidentalibus & se-
ptentrionalibus Europæ dicta est ignorantia, sed illi quidem ac Dicaarcho par-
cendum est, qui loca illa nequaquam aspexerant. Quis autem Polybio & Posi-
donio ueniam tribueret? Atqui Polybius est, qui † opinabiles omnino appella-^{*δυσματικός.}
lans demonstrationes, quas de locorum illorum facit interuallis, & plerisque
in alijs, sed nec in eis in quibus illos redarguit purgans. Dicaarchus igitur
cum dicat ex Peloponneso ad columnas stadiorum millia decem interesse, plura
uero his esse ea quæ sunt ad Adriam usq; ad sinum intimum, quodq; ad columnas
est spatium usq; ad fretum, id est porthmum tria stad. millia edat ita ut residuum à
freto ad columnas esset millium septem. Triam quidē millia omittere inquit, siue qui-
dem bene deprehendantur, siue non. Septem autem millia neutra in parte, neq; li-
tus neq; pelagi medium metienti, maritimam quidem cuiusdam obtuso angulo per-
similem esse, procedentē per fretū ad columnas, habentē autē uerticem Narbonem
ut triangulum consistat, basim rectam per pelagus, latera uero dictum † angulum ^{*τηγωνία.}
facientia, quorū unum quod est à fretō usq; Narbonem plus est quàm undecim
millium & ducentū, reliquum deinceps minus quàm octo millium. Atqui pluri-
mum quidem ab Europa in Africam interuallum, per Tyrrenum pelagus consta-
re non plus quàm stad. trium millium, in Sardonio uero mari angustam formam
suscipere. Cæterum esto, inquit, et illud trium millium. Antea uero in his excipiat
duū millium stad. sinus ipsius profunditas per Narbonem, sicut à uertice ad ba-
sim ipsius obtusi anguli perpendiculū. Patere igitur dicit ex commensuratione de-
ctrinali, quod † cuncta maritima à fretō proxime in columnas excedat rectam quæ ^{*σίμπερα ή}
est per pelagus stadijs propè quingentis. Appositis autem tribus millibus ex Pelo-^{παραλία.}
ponneso ad fretum quæ omnia simul, stadia per directam plura erunt quàm du-

maris incursum
longitudinem,
uem deprehens-
s peruenire pos-
ras distinxerūt,
monstrari e-
rigidam conti-
ras. Rursus de-
sionem, positi-
ationes ex pro-
neq; linguæ, sed
urimū non ul-
ter ipsa climata
ne, aliquaq; ex-
redamoni ue-
is. Sic neq; Ba-
itemq; equo-
sed exercita-
n diuisionem
differunt qui
dcirco Home

omerus suppo-
le ueluti à me-
psi dupliciter
nihil diuersi.
ocq; talibus co-
s fuisse, pba-
cas, nec ad In-
onē. Illic autē
describere nihil
ic in modum
li autem occi-
catur, sicut &

archi pictura
nulta sua con-
riptionē attri-
t, in alijs cōly
expositio &
Aristot

pla ijs quæ Dicæarchus inquit. Plura autem his ad sinum Adriaticum ponere, secundum illum oportebit, inquit. Verum amice Polybi diceret aliquis, sicut huius mendacij dilucidum tuis ex dictis argumentum ipsa constituit experientia. Ex Peloponneso quidem ad Leucadem septingenta, hinc totidem in Corcyram, & hinc denuo totidem ad Ceraunia, & totidem quoque dextrorsum in Apuliam. Ex Ceraunijs quidem ad maritimam Illyricam stad. sex millia centum quinquaginta. Sic utraq; illa sunt mendacia. Et Dicæarchus à freto ad columnas stad. septem millium interuallum esse dicit, & quod ipse uideris demonstrasse. Confitentur enim & qui plurimum asserunt per pelagus spatium millium duodecim esse. Cōcordat autem hoc ipsum demonstrationi quoque de longitudine orbis terræ. maximam enim esse inquit septuaginta millium. Huius autem spatium occidentale à sinu Issico usque ad Hispaniæ intima quæ magis ad occasum iacent, paulo minus millibus triginta. Hunc autem in modum componunt, ab Issico sinu usque ad Rhodiam millia quinque, usque ad Salmonium Cretæ, quod quidem ad orientem spectans promontorium est, mille, ipsius autem Cretæ longitudo ad Arietis fontem supra millia duo, hinc ad Siciliæ Pachynum millia quatuor & quingenta, à Pachyno ad fretum plusquam mille. Postmodum interuallum à freto ad columnas millium tredecim, à columnis ad extrema Sacri promontorii Hispaniæ ad millia tria. Et perpendiculum non bene deprehensum est. Siquidem Narbo in eodem ferè parallelo constituta est cum Massilia, hæc autem in linea per Byzantiū, ut sibi persuadet Hipparchus. Quæ autem per pelagus, in eodem est cum ea, quæ per fretū & Rhodiam à Rhodia in Byzantium, sicuti in eodem meridiano utrisque iacentibus, circiter stad. millia quinque, ut traditur. Tot utique forent & stadia dicti perpendiculi. Quandoquidem maximum huius maris spatium ab Europa in Africam millium quinque stad. esse dicunt, ab intimo sinus Gallici, hoc mihi per errorem dici uidetur. Vel Africam hac in partem multum ad septentrionem uergere, & parallelo per columnas adiungi. Et hoc haud bene dicitur, dictum perpendiculum prope Sardiniam terminari. Non enim prope, sed hoc ipsum Sardinia spatium multo magis ad occasum spectare. Quippe totum ferè intercipiens Ligusticum pelagus prope Sardonicum, & maritimæ prolixitas amplius excurrit, uerum tamen non tantum. Deinde Eratosthenis dicta corrigit, nonnulla quidem bene, quædam uero longe quam ille deterius. Nam cum ex Ithaca ad Corcyram trecenta, ille dixerit, supra nongenta esse asserit. Ab Epidamno uero Thessalonicam usque, nongenta dicente illo, ultra millia duo inquit, hæc quidem bene. Cum à Massilia ad columnas millia, is septem dicat, à Pyrene autem millia sex, ipse peius inquit, ab Massilia plusquam millia nouem, à Pyrene paulo minus quam millia octo. Ille namque propius uero tradit. Huius enim ætatis homines confitentur, quod si quis inæqualitates uiarum abscinderet uniuersam Hispaniam ex Pyrene ad latus occiduum haud prolixiorē habere longitudinem quam millia sex stad. Ipse uero annum Tagum longitudinis millium octo constituit à fonte ad eruptiones usque, nec utique obliquitatibus quibusdam computatis, nec enim hoc ad terræ descriptionem attinet, sed ad directum eloquens spatium. Atqui Tagi fontes ex Pyrene supra stad. mille distant. Rursus hoc teste declarat quod Hispaniæ res ignoratæ sint Eratostheni, quoniam & interdum de illa repugnantia demonstrat. Qui cum Gallos exterius circum incolere usque Gades dicat, siquidem Europæ partes in occidentem spectantes usque Gades habent illi, horum

salmonium.

*οὐκ ἄλλως
Græce est, id
est non aliter.

*πρὸς τὸν ἰσθμὸν

imme

immemor in ipso
Europæ longitu
non recte cōparat
occasum esse in qu
ab utriusque long
est, hanc uero pra
tionem uergens.
na laterum mentit
peritiam habentes
& Maxotidis, & A
Neque uero digni
cere duxerūt, & ab
rhythenes & Hypa
rispario distet ab I
aut Hispanis proxi
magis ad septentric
inde reflectit in illar
nifestius ostendunt
& infinitus est serm
Caucasum ad septe
re, nam & hoc dict
do laboretur non l
currere illum excel
ri cumbentem me
ter ad meridianum
dinem uniuscuiusq
nilianos, & longitu
mur, uel per illos eu
modum, nouum in
septentrionalis semi
gulis mutabilibus u
ipia nullam habeant
dicunt. Æquinoctia
per seipsum sed quo
orientis & occident
eodem permanet lon
stium autem ortu
montorij prociat,
center, nam ille tria t
spania, alterum ad fr
Adriam & Euxinur
do exponit. Tertiū
tractus Illyricus, iter
sonelus, in qua Sesti
Commericum Bospi

immemor in ipso Hispaniæ circuitu nullo in loco Gallorū mentionem facit, quod Europæ longitudo minor est quàm simul utraq; iuncta, Africa scilicet & Asia, non recte cōparationem exponit. Ostium nanq; ad columnas, ad æquinoctialem occasum esse inquit. Tanain uero ab æstiuo fluere dicit ortu. Diminuitur autem ab utriusque longitudine quæ inter æstiuum ortum, & æquinoctialem occasum est, hanc uero præoccupat Asia ad æquinoctialem ortum semicirculo ad septentrionem uergens. Nam præterquam in rebus quarum reddi causa potest de ambitu laterum mentitur, quod Tanais æstiuo fluat ab ortu. Cuncti nanq; regionum peritiam habentes, à septentrione in Mæotin labi affirmant, adeo ut fluminis ostia & Mæotidis, & fluuius ipse, quoad noscibilis est, sub eodem meridiano iaceant. Neque uero digni de quibus uerba fiant, qui illū ex Istri regionibus originem ducere duxerūt, & ab occasu, † aut animaduertentes quod eo interuallo Tyras & Borysthenes & Hypanis ingentia in portum excurrunt flumina. Cum ille quidē pari spatio distet ab Istro, hic autem ab Tanai. Neq; Tyræ fontibus aut Borysthenis aut Hypanis prorsus inspectis, sintq; illorum cursus magis ac magis ignoti, cum magis ad septentrionem tendant. Itaque per illos in Mæotin Tanain perducit, deinde reflectit in illam. Nam eruptiones in septentrionalibus paludis partibus manifestius ostenduntur. Istis autem ad orientem magis ac magis pertinētibus fictus & infinitus est sermo. Commentitius similiter & infinitus illius est sermo, qui per Caucasum ad septentrionem fluere dixit, dehinc in Mæotin cursum circumflectere. nam & hoc dictū est. ab ortu autem fluenta illius nemo tradidit. Nam si eo modo laberetur non sanè è regione Nilo flueret, nec etiam quodā modo ad diametrum currere illum excellentiores ostendissent. Perinde ac utriusque fluminis cursus ad incumbentem meridianum existeret. Et ipsa longitudinis terræ dimensio æqualiter ad meridianum distans est, cumq; ista sic in longitudine extenditur, ut longitudinem uniuscuiusq; cōtinentis eo modo capere oporteat, quæ inter duos iacet meridianos, & longitudinum mensuræ, stationum enumerationes sunt quas ueniamur, uel per illos eundo uel per parallelas uias ac meatus. Verum ille hūc omittens modum, nouum introducit qui æstiuus ortus & æquinoctialis medius est, quadam septentrionalis semicirculi particula. Nemo autem ad immutabilia mensuris & regulis mutabilibus utitur, nec ijs quæ alio atq; alio dicuntur habitu ad ea quæ ad se ipsa nullam habeant differentiam. Longitudo quidē immutabilis & per se ipsam dicitur. Æquinoctialis autem ortus & occasus, similiter æstiuus & hybernus non per se ipsum sed quo ad nos. Nobis uero † interdum aliò transmeantibus inter alia oriendi & occidendi loca sunt & æquinoctialia & tropica, continentis autem terræ eadem permanet longitudo. Tanain igitur & Nilum non sine loco exitum facere, æstiuum autem ortum æquinoctialem nouum. Cum autem Europa pluribus promontorijs præcidat, melius quàm Eratosthenes de ipsis dixit iste, at nondum sufficienter. nam ille tria tradit promontoria, unum ad columnas pertinens in quo Hispania, alterum ad fretum, in quo est Italia. Tertium ad Maleam, in quo quæ inter Adriam & Euxinum gentes omnes atq; Tanais sunt. Iste uero duo prima pari modo exponit. Tertium uero ad Maleam & Sunium, in quo Græcia est uniuersa, & tractus Illyricus, itemq; nōnulla Thraciæ. Quartū in quo est ad Thraciam Chersonesus, in qua Sesti & Abydi sunt angustiae, eam Thraces habent. Quintum ad Cimmericum Bosphoron & ostium Mæotidis. Prima igitur duo concedamus,

Tanais unde
profluat.

*Græcū exem-
plar habet,
ὄνκισθουμδία
ης. id est non
animad.

†ἡμῶν δὲ ἄλλο
νοσ' ἄλλοι μὲν
ἄλλοι, id est
nobis aliunde
aliò commean-
tibus alia atq;
alia.

simplicibus namque sinibus circundantur, unum quidem inter Calpen & Sacrum promontorium, in quo Gades, & pelago inter columnas & Siciliam medio, alterum & hoc & Adriarico. Atqui Iapygium promontorium superincidit biuerticem efficiens Italiam, habet autem quandam e contra manifestationem. Reliqua uaria quidem liquidius & multas in partes distincta aliam exigunt partitionem. Ipsa etiam sex partita portionibus diuisio pariter habet similem consequenter instantiam per promontoria distincta. Verum enim uero nos in cunctis particulatim & horum & aliorum, prout attinebit emendationem faciemus, quantum & in Europa & in Africae ambitu erratum est. Haec aduersus antiquiores nunc dicta satis erunt, quot adiectos testimonio nobis sufficientes esse putauimus, quod iustis de causis hoc idem opus ipsi delegerimus, id quod tantae emendationis & additamenti prorsus indigebat. Postquam uero ad nostra contra illos uerba, est contigua nostrae pollicitationis aggressio, alterum captantes initium, dicimus ei qui locorum descriptionem aggreditur, necessarium esse ut pleraque rerum naturalium & mathematicarum disputata supponat, & ad illorum intelligentiam & fidem eorum quae ordine sequuntur tractatum absoluat. Etenim sermone uulgatum est, nec aedificatorem, nec Architectum aut domicilium aut oppidum aedificare posse absque climatum caelestium partium cognitione, nisi etiam formas magnitudinesque didicerit, caloresque & frigora, caeteraque generis eiusdem, & nisi totum orbis terrae situm locaque proposuerit. Ipsa enim in plano producta descriptio & superficies una & eadem ad Hispaniensem & Indicam & his interiacentia, & nihilominus orientis solis & occidentis & caeli medium tenendi designata terminatio perinde ac omnibus communis. Haec quidem cui fuerit intellecta & caeli dispositio ac motus, & reuera rotunda terrae superficies percepta erit. Ad aspectum autem plana formatur, Geographicam traditionem habet. Alio autem modo non utique Geographicam, haud enim omnia uel ante uel retro uel ex transuerso plana assistent, sicuti per ingentem euntibus planitiam perinde ac Babylonios per campos aut aequora, nec ullam ad res caeli demonstrationem exhibent, neque ad solis motiones neque ad habitudines quo ad nos syderum reliquorum. Ita & terrarum pictoribus similia semper assistere necesse est. Nam qui pelagi cursum aut per camporum locos uiam tenet, communibus quibusdam phantasijs imaginibusque ducitur, quibus & imperitus & ciuilis homo haec ipsa operatur rerum caelestium inexpertus existens, & contrarias in haec demonstrationes prorsus ignorans. Solem enim orientem & occidentem, & medium caeli spatium tenentem aspicit. Quoniam uero modo non inspiceret: non enim illi commodum ad propositum, sicut neque aequaliter distare, id est parallelum esse ad rem assistentem aut non. Forsan autem aliquid speculatur, apparebit uero in mathematice disputatis sicut indigenae. nam locus talia habet incidentia. Orbis uero descriptor non indigenae utique describit aut ciuili eius generis qui nullam curam suscipiat, siquid proprie de disciplinis dicat. Nec enim messori aut fossori, sed ei qui persuasionem capere ualeat taliter se terram omnem habere traditur sicut Mathematici dicunt, & alia quae ad huiusmodi materiam attinent. Accedentibusque mandat, ut cum illa priora meminerint, succedentia deinde perspiciant, illis enim consequentia dicturum. Vnde qui in haec inciderint, eos tutiorem rerum traditarum usum facturos, si ex Mathematica ratione audierint, qui secus habeant eis orbem describere sese negat. Scriptorem profecto orbis de his quae sibi incipiendi or

*Aedificatori
necessaria.*

di ordinem habere
mensi sunt, hos a
dam est a tenim
licet pendentes, &
a phisicis demon
que caeli grauium
consistens, eodem
axis extenditur,
gitur. Cumque illo
legitur erroris e
heli notissimi sunt
stella & sol & lun
tur. His quidem uel
qua pertractant n
ta caetera. Eodem
rum & astronom
tricas amplectunt
mendum est, quin
in imis & quae in
Zong uero per ci
illius parte desc
illos. Qui quide
duas frigiditas ap
restris subiaceret,
sunt, reliquas au
pter frigora. Eod
Arctici, superioril
nos. Cum autem a
necesse est, ab incu
caeleste & terrestre
torrida sub eodem
uero erit australis.
lem, alteram uero
in quo est. Nunc
temperatam, in q
a sinistra uero aeq
dens, sinister aute
tro esse hemispha
sibile. Nam inger
oceanus quidem
ustus, nec illius p
ta. His acceptis C
stratis, in quibus
riuntur, & qui pe
lem ingrediens, r

di ordinem habeant, Geometris fidem adhibere oportet, qui terram uniuersam di-
 mensi sunt, hos autem astronomis, illos uero physicis. Nempe physica uirtus quæ-
 dam est, at enim uirtutes nequaquam suppositiones habere dicunt, ex seipsis uide-
 licet pendentes, & in seipsis principia & de omnibus fidem habentes. Quæ autem
 à physicis demonstrantur huius generis sunt, Mundi formam esse rotundam at-
 que cæli grauium in medium esse \dagger momentum. Circa hoc rotundæ figuræ terra
 consistens, eodem quo cælum centro & ipsa permanet, per quæ ipsam ac cæli mediū
 axis extenditur, & circa illam atque axem ab ortu in occasum cælum circum-
 gitur. Cum quæ illo \dagger minime errantes stellæ, quæ pari celeritate cum polo sunt. Stel-
 læ igitur erroris expertes per circulos parallelos deferuntur. Cæterum circuli paral-
 leli notissimi sunt, æquinoctialis, tropici duo & septentrionales. Verum \dagger errone-
 stellæ & sol & luna per quosdam obliquos ordines constitutos in zodiaco rapiun-
 tur. His quidē uel omnibus uel plerisque fidem adhibentes astronomi, deinceps reli-
 qua pertractant motus, ambitus, defectus & magnitudines & distantias, & infini-
 ta cætera. Eodem modo Geometræ totius terræ mensuram dimetientes, physico-
 rum & astronomorum sententijs adhaerent, rursus scriptores terræ omnes geome-
 tricas amplectuntur opiniones. Cælum enim quinque constare zonas, præsuppo-
 nendum est, quinque etiam zonas terram componi & eiusdem esse nominis, quæ
 in imis & quæ in superioribus sunt. Diuisionis quidē in zonas causas retulimus.
 Zonæ uero per circulos ad æquinoctialem parallelos distingui possunt ex utraque
 illius parte descriptos, duos quidem torridam plagam capientes, & duos post
 istos. Qui quidem ad torridam duas efficiunt temperatas, penes temperatas autem
 duas frigidas apponunt. Vnicuique uero ex cælestibus circulo, eiusdem uocabuli ter-
 restris subiacet, & zonæ zona similiter. Temperatas esse dicunt quæ habitari pos-
 sunt, reliquas autem inhabitabiles, unam quidem ob incendiū, reliquas uero pro-
 pter frigora. Eodem modo & de Tropicijs & de septentrionalibus, apud quos sunt
 Arctici, superioribus terrestres pari appellatione distinguunt, & unicuique supposi-
 tos. Cum autem æquinoctialis totum duas in partes cælum secet, & terram diuidi
 necesse est, ab incumbente sibi æquinoctiali. Hemisphæriorum autem utrunque &
 cæleste & terrestre, unum quidem Boreale, alterum uero australe uocatur. Sic & de
 torrida sub eodem circulo bipartito diuisa, una quidem eius pars Borealis, altera
 uero erit australis. Constat item & temperatarum zonarum unam quidem Borea-
 lem, alteram uero australem fore, cum eiusdem sit appellationis cum hemisphærio
 in quo est. Nuncupatur autem boreale illud hemisphærium, quod eam circumdat
 temperatam, in qua si quis ab oriente perspexit in occasum, ei polus est ad dextrā,
 à sinistra uero æquinoctialis, uel in quo spectantibus in meridiem dexter est occi-
 dens, sinister autem oriens, australe uero e contra se habens. Quocirca nos in alteru-
 tro esse hemisphærio nimirum boreali, manifestum est, in ambobus autem impos-
 sibile. Nam ingentes in medio sunt fluuij, Oceanus primum, deinde torrida. Nec
 oceanus quidem in nostræ habitabilis medio totam scindens terram, nec locus ex-
 ustus, nec illius pars contra dicta climata sese habens, reperitur in boreali tempera-
 ta. His acceptis Geometra gnomonicis usus & reliquis ab astronomico demon-
 stratis, in quibus paralleli ad æquinoctialem per quamlibet habitationem compe-
 riuntur, & qui per rectas hos secant. Designati uero per polos mensurat habitabi-
 lem ingrediens, reliquam autem per distantiarum rationem. Hoc pacto quantum

Mundi forma.
 \dagger id est in l. u.

ad hanc
 Stellarum fixa-
 rum, erraticarum
 ratio.
 \dagger si in uocabulo
 planetae graeci
 latino notius.
 circuli paral-
 leli.

Zonæ quinque
 terræ, his quæ
 in cælo sunt ho-
 monymæ.

ab æquinoctiali usque ad polum interfit, inuenire quis posset. Quæ maximi terræ circuli portio quarta est, hoc qui habet, quadruplam quoque illius partem habet. Hic est autem diameter terræ mensuram complectens. Sicut igitur qui terram metitur ab astronomiæ perito sumpsit exordia, astronomus autem à Physico: eodem modo & orbis scriptorem ab eo qui terram dimensus est totam, persuasum isti credere oportet, & ijs quibus hic fidem præstitit. Primum nostri mundi situm exponere oportet quantus est, quali figura, quali natura sit, & quonam modo ad uniuersam terram sese habeat. Hoc enim terræ scriptoris proprium est officium. Postea ad terrarum singula atque maris, prout attinet accommodare sermonem. Cùmque indicauerit, quæcunque nostri maiores non satis idonee differuerint, ad ea quæ optime credita fuerint accommodabimus. Subiectum ergo sit, rotundam unam cum mari terram esse, unamque & eandem cum æquoribus superficiem habere. In tanta enim mole ipsa terræ contegeretur eminentia, cum pusilla sit & occultari ualeat. In istis itaque rotunditatem, non instar torni nec geometræ more ad rationem dicimus, sed ad sensum & hunc crassiolem. Quinque igitur contenta zonis intelligatur, & æquinoctialis in ea circulus locatus, & alter huic parallelus, frigidam in boreali hemisphærio determinans, & alius qui per polos ad rectas istos secet. Cum ergo septentrionale hemisphærium duas terræ quartas complectatur portiones, quas efficit æquinoctialis ad circulum per polos trãseuntem, in horum utroque quatuor laterum locus intercipitur, cuius boreale latus dimidium est paralleli qui ad polum pertinet, australe uero æquinoctialis est dimidium. Reliqua uero latera partes sunt eius quæ per polos ducitur, inuicem opposita pari longitudine. In altero igitur istorum quadrilaterum locorū, uter autem sit, nihil interesse uel debetur, nostram habitabilem locatam esse dicimus, quam insulæ similem mare circumalluit. Hoc autem & ratione & sensu demonstrari diximus. Quod si quis huic rationi fidem abnegat, à terræ descriptione deficeret utique, nec insulam facere, uel huic, quod experimento comprehendimus concedens. Quandoquidem & ab aurora utrinque nauigatio circumagitur, & ab occasu paucis in medio locis exceptis. Hæc autem pelagone an solo inhabitabili terminentur, nequaquam inter est. † Orbis namque descriptor partes mundi cognitæ referre cogitat, ignotas autem omittit, sicut & quæ extra illam posita sunt. Rectam autem coniungentibus lineam ad extrema circumductæ utrinque nauigationis signa, sufficet totam dictæ insulæ figuram explere, & in eo iam dicto quadrato ipsa procumbat insula. Eius autem quæ appareat capiendæ est magnitudo auferentibus ab tota quidem terræ magnitudine hemisphærium nostrum, & ab hoc rursus medietas, ab hoc item quadratum ipsum rursus, in quo habitabilem iacere dicimus. Suscipere autem opus est & de figura proportionem id quod apparet subiectis adaptando. Postquam uero eius quod inter æquinoctialem & interceptum parallelum, huic ad polum partis Borealis hemisphærii † spondylus est figura. Ille autem per polum bipartito secans hemisphærium, etiam bipartito secat spondylum & quadratum facit. Manifestum erit quod spondyli superficie minus est quadratum illud, cui Atlanticum pelagus imminet. Ipsa uero habitabilis in hoc insula, chlamydis formam gerens, minor quam dimidium quadrati pars extitit, hoc ex geometria & circumfusi maris quantitate apparet quod terrarum extremitates operiens utrinque conducit in unum ad minoris extremitatis figuram, & tertiæ partis longitudinis, & latitudinis maximæ.

Ex

Terra rotundi
tas.Orbis terræ
partitio.* Græce sic le-
gitur οὐδὲ γὰρ
ἴσχυον ἵνα ἔτι
cætera, non e-
nim orbis de-
scriptor,* σπώνδυλος, id
est uerticulus.

Ex quibus unum
mare ultra nauig
nus millium trig
enim propter ca
lla octo & octin
sex, quanta est æ
quodammodo
Eratosthenes di
differre ad ea qu
habere dimensio
sthenem circulo
quarta pars esse
quindecim † sexag
æquum tropicū
computat pro qu
Syenem iacere cor
non nullas reddi
per fluentia Nili
lia decem. Per me
roem millia quin
qua non ultra su
idem est qui per
bitabilis ad mer
uero tria supera
terræ habitabilis
genta. totidem en
ducentorum pon
noctialem millia
nomnes ad Rho
na nauigationē u
terualla notissima
per rectam in hac
quæ ad septentri
gnitorum nouis
niam incidentes
tabilia sunt. His a
romaræ & Scythæ
Thules aquiloni
idem est cum Arct
quod Thule insu
tropicus Arcticu
sterum accedere ar
bunt ultra Hybe
tanniam iacet, syl
bus. Itaque finem h

Ex quibus unum est stad. millium septuaginta ut plurimum à mari finitum, quod mare ultra nauigari nequit propter magnitudinem ac solitudinem. Alterum minus millium triginta terminatum ab inhabitabili propter calorem uel frigus. Hoc enim propter calorem inhabitabile quadrati latitudinem quidem habens stad. millia octo & octingenta, longitudinem autem maximam millium centum uiginti sex, quanta est æquinoctialis medietas, reliquum plus esset. Istis Hipparchi dicta quodammodo consonant. Ille enim inquit terræ magnitudinem supponēs, quam Eratosthenes dixit, Hinc mundi exceptionem fieri oportet. haud enim multum differre ad ea quæ de cælestibus apparent secundum habitationem quamlibet, sic habere dimensionem, uel sicut posterius tradidere. Existente igitur secundum Eratosthenem circulo æquinoctiali stad. millibus ducentis quinquaginta, & duobus, quarta pars esset millia sexaginta et trium. Hoc autem est ab æquinoctiali ad polū, quindecim sexagesima, sicut æquinoctialis est sexaginta. Ab æquinoctiali uero ad æstiuum tropicum quatuor. Hic per Syenem descriptus parallelus ratiocinatur & computat pro qualibet distantia ex apparentibus mensuris. Tropicum enim ad Syenem iacere contingit, quoniam hic secundū æstiuas conuersiones meridiei gnomon nullas reddit umbras. Meridianus autem per Syenem maxime describitur per fluuenta Nili sicut à Meroë usq; Alexandriam. Hic autē stadia sunt circiter millia decem. Per medium uero interuallum Syenem consistere contingit, hinc ad Meroën millia quinque, recte uero progredienti, ad stad. tria millia in meridiem, reliqua non ultra sunt propter feruorem habitabilia. Vnde per hæc loca parallelū quidem est qui per cinamomiferam transit terminū & initiū poni oportet nostræ habitabilis ad meridiem. Cum igitur stad. millia quinque à Syene sint ad Meroën, alia uero tria superaddantur à Syene ad æquinoctialem, essent omnino millia octo ad terræ habitabilis terminos. A Syene uero ad æquinoctialem millia sedecim & octingenta. totidem enim sunt ex quatuor sexagenis, cum unaquaq; millium quatuor & ducentorum ponatur. Quocirca reliqua existerent à terminis habitabilis ad æquinoctialem millia octo & octingenta. Rursus ab Alexandria in recta per Nili fluuenta omnes ad Rhodum usq; nauigationem cōfitentur. Hinc autem Cariæ & Ioniæ ad nauigationē usq; Troadem Byzantiūq; & Borysthenem. Capietes igitur interualla notissima quæ nauigantur, considerant distantiam quæ est à Borysthene per rectam in hac linea quousq; habitabilia sunt, & terminant partes habitabilis, quæ ad septentrionem spectant. Super Borysthenem uero incolunt Rhoxolani cognitorum nouissimi Scytharum, magis in austrū positi quàm ij qui supra Britanniam incidentes ultimi omnium cognoscuntur. Ultra uero propter frigus inhabitabilia sunt. His autē propinquiores austro sunt supra Mæotidem incolentes Sauromata & Scythæ usque ad orientales Scythas. Pytheas uero Massiliensis partes Thules aquiloni propinquissimas Britannia extremas esse perhibet, penes quos idem est cum Arctico circulus tropicus æstiuus. Ab alijs quidē nihil comperio, nec quod Thule insula quædam sit neq; si ad ea usq; loca habitabilia sunt, ubi æstiuus tropicus Arcticus efficitur, hunc autem habitabilis terminum, multo magis ad austrum accedere arbitror, qui ad aquilonem propinquat. Qui enim hoc tēpore scribunt ultra Hyberniā nihil habentes quod dicant, quæ ad septentrionem ante Britanniam iacet, syluestribus prorsus hominibus maligne propter frigora habitantibus. Itaq; finem hic ponendū esse arbitror. Paralleli autē per Byzantiū & quodam

* *mirra*
na *fulosa*,

Rhoxolani.

modo per Mafsiliam trãfeuntis, ut Pythæ credens inquit Hipparchus. Eãdem enim ait gnomonis rationem Byzanti ad umbram quam Mafsiliæ Pythæas dixerat. Circuli autem per Borysthenem ab hoc distantis circiter millia tria & octingenta esse posset ex distantia ab Mafsilia ad Britannia, hic incidens ipse per Borysthenem circulus ubicunq;. Multis autẽ in locis homines refellens Pythæas & istic mentitus est. Nam ductam à columnis lineam ad freti & Athenarũ & Rhodi loca in eodem iacere parallelo, à multis confessum est. Constat & lineam per mediũ quodam modo pelagus à columnis in fretum esse. Quicq; maximũ nauigant tractum à Gallia in Africam è sinu Gallico stad. quinque millia esse, & hanc amplissimã latitudinem pelagi affirmat. Quocirca à dicta linea ad intimũ sinum stad. duo millia quingenta sunt, ad Mafsiliam uero pauciora. Mafsiliam enim magis quã intimum sinum ad austrum procumbere, è Rhodo autem Byzantium usque stad. esse millia quatuor nongentũ, ut impendio magis sanè ad septentrionem spectet is qui per Byzantiũ est, eo qui per Mafsiliam. At ea intercapedo quæ in de est usq; ad Britanniam, cum illa potest cõsonare quæ est à Byzantio ad Borysthenem, illic uero quousq; ad Hyberniam incognitũ est quantũ poni possit. Neq; si ulterius habitabiles partes sint superioribus dictis curæ esse oportebit. Satis enim ad cognoscendũ est capere sicut in australibus regionibus, quod supra Meroën ad tria millia stad. progredienti terram habitabilem ponere conueniebat. Non perinde ac finis iste diligentissime positus esset sed proxime ad diligentia. Sic & illic non plura his, aut paulo plura, supra Britanniam ponenda sunt, ut millia quatuor. Etiam ad principum necessitates nulla sit prærogatiua, huiusmodi regiones uel earũ incolas cognitos facere, præsertim si tales inhabitent insulas, quæ neq; nos infestare, neq; cõmoditates afferre queant propter earum disunctionem. Nam cum Romani Britanniaẽditionem habere ualuisent, neglexerũt, nullum ex ea terrorem oriri posse cernentes, haud enim tanta illis facultas adest ut nostra incurfare possint, nec ulla tãta utilitas, si ea potiti fuissent. plus enim ex uectigalibus nunc uidetur afferre, quã tributum absoluere posset, cum ipsa in copias militares impensa, in insulæ præsidium & tributorum exactiones auferat. Plurima etiam accederet ex adiacentibus insulis commoditas. Quod si ad interuallum ex Rhodia ad Borysthenem illud apponatur spatium, quod à Borysthene ad septentriones est millium stad. quatuor, totum interuallum fit duodecim millium stad. ac septingentũ. Terminus autem ex Rhodia in Australe habitabilis, est millium sedecim sexcenta stadia. Vnde uniuersa latitudo orbis terrarum minor esset millia triginta ab Austro in septentrionem. Longitudo autem millia septuaginta esse traditur. Hoc autem ab occasu in ortum est, ab extremis Hispaniæ ad extrema India, id quod tum itineribus tum nauigationibus mensuratum est. Quod autem infra dictum quadratum hæc ipsa longitudo sit, ex ratione parallelorum ad æquinoctialem spectantium manifestum est, ut plus quã dupla supra latitudinem longitudo sit. Ferunt autem ad chlamydis speciem formam ipsam esse. Multa enim latitudinis congregatio ad extremitates inuenitur, præsertim in occidentalibus ad singula accedentibus nobis. Nunc quidem igitur locum in sphærica superficie descripsimus, in quo situm esse terrarum orbem dicimus, & sanè oportet per diuisas habitationes, ueritatis imitatore, terram proxime sphæram efficere, uti Crates instituit, suscepto in ea quadrato atque intra illud de situ orbis locare tabulam. Caterum cum magna opus sit sphæra, ut dicta

Britannia.
οὐδὲν πλεονέκτημα
μὴ. nullus usus
nullũ lucrum.

Terre latitudo.
do.
Terra longitudo.

sphæra ratio.

dicta pars eius e
nes ut attente pro
possit præparare
cem habeat diam
ere possit, descri
enim intererit in
& climata & uen
sus in uicem & ad
clarum rectas ad
nem quam aspect
portionem de obl
partes descripti or
paruas rectas solu
hoc necessarium p
do & inclinatio,
recte describantur
ra confecta expon
mus & maris, qua
mus autem ex Ar
ridem quidem ab
ptoribus aliquer
la. Qui uero occi
re attigerunt, qu
& septentrione
pilarum format
quidem modo q
& figuram & ma
denuntiant. Ex r
formarũ ipsarum
sic quidem & uir
re partes) per uag
nem uniuersi orb
dem ipsi conficere
nunt, fide nuntij.
Qui autem solos
scientiam capeffe
homines dicere a
nubium habitan
incolentibus, ut
carum scriptorũ
quã multi sup
felicem Arabia
tudine nobis de
lum & per Adria
magis huius æta

dicta pars eius e plurimis sit partibus, satis fiet ad captandas dilucidemundi portiones ut attente proprium spectantibus exhibeant aspectum. Ei quidem qui talem possit praeprare sic factu melius est. Sit autem ut non maiorem pedibus decem habeat diametrum, qui uero minime talem uel non multo hac inferiorem struere possit, describat oportet in plana tabula pedum saltem septenium. paululum enim intererit in contrario circulorum & parallelorum & meridianorum, per quos & climata & uentos & caeteras differentias dilucidas facimus, & partium terrae situs inuicem & ad caelestia rectos describimus. Cum parallelorum parallelos & rectorum rectas ad illas, intellectus ipse facile traducere ualeat, figuram ac magnitudinem quam aspectus intuetur, in plano ac superficie ad rotundam ac sphaericam, proportionem de obliquis & rectis circulis dicimus. Meridiani uero ad singulas poli partes descripti omnes ad unum in sphaera signum inclinant. Sed in plana tabula paruas rectas solummodo meridianas facere conum, nihil referet. Haud enim hoc necessarium pluribus in locis est, nec ut circumferentia, apparet. Eodem modo & inclinatio, cum descriptiones transferantur in tabulam planam, & lineae rectae describantur. Itaque ipsam deinceps rationem tanquam in plana tabula pictura confecta exponemus. Dicemus itaque cum terrae partem ipsi quoque peragrauerimus & maris, qua de re & narrantibus & scriptoribus fidem adhibeamus. Peruenimus autem ex Armenia in occasum usque ad Sardiniam tractus Tyrrheni & in meridiam quidem ab Euxino usque ad Aethiopiae terminos. Neque ex caeteris terrae scriptoribus aliquem facile reperies qui amplius quam nos dicta permeauerit interualla. Qui uero occidentis regionis mare adierint, orientis loca nequaquam tanto peere attigerunt, qui autem contra, in occidentalibus defecerunt. De austro quoque & septentrione similiter se habet. Atqui & illi & nos auditu plura percipientes, conspiciamus formam ac magnitudinem reliquamque naturam, qualis & quanta sit eoque quidem modo quo ex sensibiliu intellectu alia intellectus componit. Color enim & figuram & magnitudinem pomi, odorem quoque & tactum & succum sensus ipsi denuntiant. Ex ijs intellectus componit pomi cognitionem, & magnarum quidem formarum ipsarum partes sensus intuetur. Totum uero ex uisis, intellectus disponit. Sic quidem & uiri dociles spectantibus & loca (prout casus tulit per diuersas terrae partes) peruagantibus, sicuti sensibus credentes in unam construunt descriptionem uniuersi orbis terrarum aspectum, cum & exercituum ductores omnia quidem ipsi conficiunt, sed ubique nequaquam adsunt, quinimmo per alios plurima gerunt, fide nuntijs adhibita, & pro auditis accommodantes mandata, dimittunt. Qui autem solos uidentes cognoscere existimat, auris iudicium perimit, quae ad scientiam capeffendam longe praestantior est oculo. Maxime autem huius aetatis homines dicere aliquid de Britannia possent, deque Germanis & intra & extra Danubium habitantibus, de Getis, de Tyrrhegetis, de Bastarnis. Item de Caucasum incolentibus, ut Albanis & Hiberis. Renuntiata uero sunt nobis a rerum Parthicarum scriptoribus, in quibus est Artemisius Apollodorus, quae illi amplius quam multi superauerunt, & de Hyrcania & Bactriana, quin & Romanis nuper felicem Arabiam intransibus, cuius imperator erat uir insignis amicitia & consuetudine nobis deuinctus Aelius Gallus, & Alexandria mercatoribus, classe per Nilum & per Adriaticum sinum usque in Indiam nauigantibus. Quae omnia longe magis huius aetatis mortalibus quam maioribus nostris cognita sunt. Cum Gal-

Strabonis peregrinatio.

Intellectu per sensibilia cognoscere.

Audius iudicium.

Aelius Gallus.

lus igitur Aegypti praefectus esset, & uiarum comites ad Syenem & terminos Aethiopiae usque ascenderint, accepimus naues centum ac uiginti ex Muris portu ad Indiae tractus enauigasse. Cum ab initio paucis Ptolemaidis reges nauigare prorsus auderent, nec mercatoria Indiae uectare onera. Prima igitur & maxime peculiaria sunt, & ad scientiam & ad urbanas necessitates, formam & magnitudinem simpliciter, & ut sic dicam inuestigare, quod quidem ad orbis describendi tabulam incidens, simul & qualis est & quota totius terrae pars demonstrat, hoc quidem proprium orbis scriptori est. De tota uero terra accurate tractare, & de illius zonae quam dicimus omni spondylo uel dorso, cuiusdam alterius est disciplinae, sicuti habitantur & secundum alteram partem quartam ipse spondylus. Etenim si hoc sese modo habeat, haud sanè a nostris habitatur incolis, sed ille alius ponendus est terrarum orbis, quod profecto credibile est. Haec autem quae in ipsa sunt dici a nobis debent. Mundi uero habitabilis forma chlamydis speciem praese fert, cuius latitudinem maximam linea per Nilum describit, principium ab cinamomifero parallelo capiens, & ab insula exulum Aegyptiorum, usque ad eum qui est per Hyberniam parallelum. Longitudo autem huius est linea ad rectitudinem ab occasu per columnas, & per fretum Siculum usque ad Rhodiam & sinum Issicum penes Taurum progressa, qui Asiam per zonas distinguit in orientale uergens pelagus inter Indos & eos qui ultra Bactrianam sunt Scythas. Intelligatur igitur oportet spatium aliquod parallela designatum linea, in quo figurae chlamydis facies descripta eo modo sit, quod longitudini longitudo consentiat, & pari aequalitate sit maximum, ac latitudini latitudo. Figura itaque ad chlamydis speciem habitabilis orbis est. Latitudinem namque ipsius terminari diximus per ipsa paralleli latera ultima, qui partem eius habitabilem in habitabilemque utrinque distinguit. Haec quidem fuere unum ad septentrionem per Hyberniam, alterum ad torridam per cinamomiferam. Haec autem ad ortum & occasum exporrecta usque contra insurgentes orbis terrae partes, quodam efficient mutuis lineis spatium ad eas ipsas quae per septentrionem adiunctae sunt. In hoc autem habitabile esse constat ex eo, quod maxima ipsius latitudinis pars extra id non excidit, neque longitudo. Quod uero ipsius forma chlamydis speciem habet, quia extremitates longitudinem minoribus utrinque finiant terminis, maris autem inundatio latitudinis partes adimat. Id sanè perspicuum est ex ipsis qui & orientis & occidentis tractus utrobique nauigationibus circumierunt. Nam insulam quam uocamus Taprobanem in austrum longe magis quam Indiam spectantem ostendunt & habitari, & contra Aegyptiorum insulam & terras cinamomiferas attolli. Aeris enim equalem esse temperiem quae extremae ultra Indos Scythiae, ostium quoque maris Hyrcani magis ad septentrionem uergere, & adhuc amplius tractus Hyberniae, pariter autem et de plaga trans columnas memoratur. Signum autem orbis occasui propinquissimum esse Hispanorum promontorium quod Sacrum uocant id quod subiicitur quodammodo lineae, quae per Gades & columnas ducitur & per fretum Siculum & per Rhodiam. Consonare enim aiunt & Horoscopia, id est horarum aspectus, & uentos utroque uersum ferentes, & dierum & noctium maximarum prolixitates. Horarum enim quatuordecim dies ac noctes aequinoctiales et in Geditana & in Hispaniae maritima spectare licet interdum. Posidonius refert ab excelso quodam domicilio in urbem, quae ab hisce locis quadringenta distat stadia, stel-

α. καὶ ὁμοῦ ἐν τῷ
 ἡμῶν.
 orbis terrae fi-
 gura & distin-
 ctio.

chlamydis for-
 ma terrae esse.

Taprobane.

sacrum pro-
 montorium.

Horoscopia.

lam

lam se uidisse, quae
 progressos in me
 prospectu. Spec
 ex loco cum stella
 re. Cnidum existe
 nauigantibus ia
 ante Gades mag
 tum recedit, & a
 applicat. Hi autem
 nam attingentes
 capatos Artabro
 Reliqua ad ortum
 ad Oceanum tem
 ad aquilonem. Eo
 in insulae quas C
 mate constituta. L
 dinem ex circumfu
 in uniuersum dua
 res in rectum, una
 nent. Et una qu
 rallelas intelligen
 ma enim quam c
 que alias mensur
 tris ad oriente
 ad austrum uel ad
 gruita loca suscipi
 duas alteram de le
 uero per has facile
 tis, partes inuicem
 orram uel in calu
 format, sinus ac p
 llas, & promont
 continentes & gen
 ceterae uarietates c
 est in insularum mult
 rutes acuitia & uar
 uero apparatu, qua
 tiones accipiunt. E
 esse est. Quae qui
 nentes & gloriam,
 cis cognatum effie
 memoria teneri op
 ingit, quod & De
 sic claruisse inquit
 hac tamen & alia

lam se uidisse, quam Canobum ipsum suspicatur. Ex hoc paululum ex Hispania *Canobus stella*
 progressos in meridiem ipsam spectare confiteri, & ex ipsa in Cnido historia atque *Eudoxi specula*
 prospectu. Speculam enim Eudoxi non multo alijs habitaculis altiore esse quo *la.*
 ex loco eum stellam Canobum intueri solitum, dicitur. In Rhodiaco uero clima
 te Cnidum existere, in quo Gades, & huius maritimam, hinc ad australes partes *Cnidus.*
 nauigantibus iacet Africa, huius uero occidentalis maxime tractus, pars parua
 ante Gades magis procumbit. Dehinc extremitatem cum fecit angustam ad or-
 tum recedit, & austrum. Ac dilatatur paulatim quoad ad Aethrios Aethiopus *Aetherij.*
 applicat. Hi autem Carthaginensis regionis ultimi iacent Cinamomiferorum li-
 neam attingentes. Contra uero à Sacro nauigantibus promontorio usq; ad nun- *Artabri.*
 cupatos Artabros in septentrionem est nauigatio dextra Lusitaniam habentibus.
 Reliqua ad ortum tota obtusum efficiens angulum usq; ad Pyrenes extrema quæ
 ad Oceanum terminantur. His occidentales Britannia partes è regione adiacent
 ad aquilonem. Eodem etiam modo Artabros esse à septentrione, queis opponun-
 tur insulae quas Cassiteridas appellant, à pelago quodammodo in Britannico cli- *Cassiterides.*
 mate constitutæ. Lique igitur, quantum extremitates orbis terrarum per longitu-
 dinem ex circumfuso pelago in angustum cogantur. Cum uero talis forma existat
 in uniuersum duas rectas suscipere commodum esse uidetur, quæ se inuicem secan-
 tes in rectum, una per longitudinem totius maximi, altera per latitudinem perue-
 nient. Et una quidem parallelorum, altera meridianorum erit. Deinde istis, pa-
 rallelas intelligentes, in utranq; partem terram ac mare, quo nos uti contingit. For-
 ma enim quam diximus magis manifesta fieret & linearum magnitudo alias at-
 que alias mensuras habentium, & longitudinis & latitudinis. Climata quoque
 magis ad orientem uel occasum spectantia melius fient dilucida, pariter & quæ
 ad austrum uel ad aquilonem uergunt. Postquam uero has ipsas rectas per co-
 gnita loca suscipere oportet, quædam iam susceptæ sunt. Dico autem medias
 duas alteram de longitudine, & alteram de latitudine iam antea dictas, reliquæ
 uero per has facile dignoscerentur. Quodam enim modo his utentes elemen-
 tis, partes inuicem se habentes colligemus, & cæteras habitandi habitudines in
 terram uel in cælum spectantes. Cæterum mare plurimum terram describit ac
 format, sinus ac pelaga, & freta conficiens plurima, isthmos similiter ac penin-
 sulas, & promontoria. Assumunt & ex hoc ipso fluuij & montes. Per talia nãq; ipse
 continentes & gentes & oppidorum situs natura bene compositi intelliguntur, &
 cæteræ uarietates quibus referta est designatrix locorum tabula. In quibus quidem
 est insularum multitudo & pelago, ac litoribus omnibus dispersa. In alijs alias uir-
 tutes ac uicia & uarios ipsarum usus abususq; ostendentibus, has quidẽ natura, has
 uero apparatus, quas natura dici conuenit. perdurant enim. Adiecta uero, permuta-
 tiones accipiunt. Et harũ quoq; quasdam diutius perdurare ualentes, declarare ne-
 cesse est. Quæ quidem non diu, alioqui uero illustrem claritatem quampiam te-
 nentes & gloriam, uel quæ in tempus posterum permanens, modum quendam lo-
 cis cognatum efficit, & apparatus haud amplius existentem. Ea propter & hæc
 memoria teneri oportere constat. Per multæ nãq; sunt urbes de quibus hoc dici con-
 tingit, quod & Demosthenes ipse de adiacentibus Olyntho cõmemorauit. Quas *Demosthenes*
 sic claruisse inquit, ut si quis aduentet, illas nunquam habitatas fuisse intelligat. Ad *de Olyntho.*
 hæc tamen & alia loca libenter proficiscuntur tam celebrium operum uestigia con-

templari cupientes, sicut & illustrium uirorum sepulchra, sic & iure institutarum rerum publicarum recordationem usurpamus, quæ illis in locis iam extinctæ sunt. Cum eodem nos modo inuitet utilitas quo & res ipsæ gestæ. Id enim aut imitationis aut talium euitationis gratia fit. Primam itaq; designationem repetentes dicimus habitabilem terram nostram circumfluam existentem, ab exteriori mari multos in seipsam ab Oceano sinus admittere. Quatuor autem amplissimos, è quibus aquilonaris quidem mare Caspium uocatur, quod pleriq; nuncupant Hyrcanum. Persicus autem & Arabicus ab australi mari effunduntur, unus quidem aduersus maxime Caspio, reliquus Pontico. Quartus hos magnitudine admodum superat, quem mare nostrum, quod interiorius appellamus, efficit, initium ab occasu & freto per Herculeas columnas accipiens, & ad orientis regiones alia latitudine longe porrectum, deinde diuisum, & duos in sinus diffusioris pelagi terminatum. Vnum quidem à sinistra quem Euxinum pontum appellamus, alterum autem constantem ex Ægyptio pelago & Pamphylio & Issico. Cæterum uniuersi quos commemorauimus sinus ab extimo mari angusto influunt æstu, plus autem sinus Arabicus & Gaditanus per columnas, reliqua uero minus. Terra sanè quæ illos includit, trifariam partita est, quemadmodum dictum est. Europa facile plurimas cunctarum formas induit, Africæ contra euenit, Asia mediam quodammodo ambarum dispositionem habet. Omnes autem ex litoribus intestinis causam habent, quare multiformes sint, aut non habent. Exterior autem exceptis iam dictis sinibus, simplex est instar chlamydis, ut dixi, figura. Nam reliquas in exiguo differentias omitemus. In magnis enim quod pusillum est nihil interest. Rursus in geographica scientia non modo formas, & locorum magnitudines inquirimus, sed etiam mutuas inter se continentias, ut diximus. Et hic interiora litora maiorem quàm exteriora uarietatem exhibent. Maior quoque notitia atque temperies, & in urbibus, & in nationibus per bona gubernatis instituta, in quibus magis quàm in illis homines uersantur. Ista uero magis nosse concupiscimus, in quibus plures traduntur actiones, plures artes, plura regendarum ciuitatum instituta, aliaq; quæ ad comparandam prudentiam cooperantur, & necessarij rerum usus ad illa nos conducunt, quæ quoad perueniri potest implicitas secum habent communicationes. Hæc sunt quæ habitantur, imò uero recte habitantur. Ad omnia huiusmodi (ut dixi) nostrum mare magnam habet excellentiam. Hinc ergo exponendi ambitus suscipienda sunt primordia. Huius sinus initium esse à columnarum freto dictum est. Latitudo eius angustissima stad. circiter septuaginta traditur. Circumcirca uero angustias nauiganti stad. centum & uiginti, distantiam litora ipsa unà capiunt, sinistrum uero magis. Et aspectus ipse ingentis cuiusdam pelagi apparentiam præsefert, è dextro quidem latere terminos habet litus Africanum Carthaginem usq;. Ex altero uero litoribus terminatur Hispano & Gallico ad Narbonem & Massiliam, dehinc Ligustico, postremo uero Italico usq; in fretum Siculum. Latus autem pelagi ad ortum spectans, Sicilia est, & utrinque iacentia eius freta, è quibus unum ad Italiam pertinens stad. septem patet. Quod autem Carthaginem spectat stad. mille & quingentis. Cæterum à columnis in fretum, quod septem stad. dixi ducta linea, pars illius est quæ ad Rhodum & Taurum ducta medium iam dictum pelagus incidit, fertur autem stad. mille duodecies. hæc quidem pelagi longitudo. Sed maxima latitudo ad stad. quinque millia è sinu Gallico inter Massiliam & Narbonem

Sinus præcipui quatuor.
Caspium mare.
Hyrcanum mare.
Persicum mare.

Arabicum mare

Euxinus.

Terra trifariam partita.
Europa.
Africa.
Asia.

† πονδὸς δὲ
Celebritas una de ciuitatibus.

ad regionem Afr
num uocant pel
Ligusticum, par
renuncupatur. A
stant infulæ, ma
bonitate & magn
gis in mari sita
Pæthecula, Procl
ore Ligusticæ an
Gymnelia & Byli
Colura & Ægim
liam & utrunq; fre
naicum & Syrtis i
tarum in illud con
regioni Cyrenarū
tur pelagus. E Sy
Orum utrinque
uithenes tradit ma
mille & octingenti
ad reliquam terrar
diorum quatuor
quanta est oris lat
opponitur, & ite
uque Messenam
uque ad Crete p
quem Corinthiac
lonij sinus os, & E
lusq; contiguum
nem Ionius eius
um à dextra latus,
re recessus. Est au
pælixus. Longitu
dina mille. In eo sa
ritides & Cerycti
a & Pharus, ad Ita
rius interuallū stad. e
narum Laonicum
nus quàm stad. triu
cam plus quàm mi
ate & Epirum. De
cynthus, Echinade
& Myrthoum, qu
maximam habet ab
In hoc uero sunt in
& ex Cycladibus p

ad regionem Africæ oppositam. Huius autem maris partem uniuersam Africa-
 num uocant pelagus. Quod autem terræ opponitur partim Hispanum, partim
 Ligusticum, partim Sar. Ionicum, ultimum uero usq; ad Siciliam Tyrrhenum ma-
 renuncupatur. Ad litoream uero plagam Tyrrhenam usq; ad Ligusticam crebræ
 extant insulæ, maxime autem Sardinia & Corsica post Siciliam, quæ quidem &
 bonitate & magnitudine cæteras nostras superat. Multo autem his inferiores lon-
 gius in mari sitæ Pandaria et Pontia. At terræ propiores Aethalia, Planasia, Iliua, &
 Pythecusæ, Prochyta, Capriæ, Leucasia, & reliquæ generis huius. Alia ex parte
 oræ Ligusticæ ante reliquam ripam usque ad columnas non multæ, e quibus est
 Gymnesia & Byfus. Ante Africam quoque atq; Siciliam non multæ, quarum est
 Cosura & Ægimurus & † Lipareone, quas appellant quidam Aeolias. Post Sici-
 liam & utrunq; fretū alia continenter adiacent maria. Vnum ante Syrtes & Cyre-
 naicum & Syrtes ipsæ alterum olim quidem Ausonium, nunc uero Siculum uoci-
 tarum in illud confluens, atq; contiguum. Quod igitur Syrtibus prædicitur &
 regioni Cyrenarū, Libycum siue Africanum appellatur, & in Aegyptium fini-
 tur pelagus. E Syrtibus minor quidem, stad. mille & sexcentūm habet ambitum.
 Ostium utrinque adiacentes habet insulas quæ Meninx ac Cercina uocant. Era-
 tostheneſ tradit maioris Syrtis circuitum millium quinque esse. Profundum uero
 mille & octingentūm, ab Hesperidum agro ad Automala, & Cyrenarū confinia,
 ad reliquam terram Libyam, quæ in eo tractu est. Alij nauigationis ambitum sta-
 diorum quatuor millia esse referunt. Profundum autem mille & quingentūm,
 quanta est oris latitudo. Cæterum Siculum pelagus Siciliae & Italiae ad orientem
 opponitur, & item interiacenti transitui inter Rheginum agrum usque Locros,
 atque Messenam usq; Syracusas & Pachynum. Crescit autem ad orientis partem
 usque ad Cretæ promontoria, & plurimam Peloponnesi partem alluit, & sinum
 quem Corinthiacum uocant implet. Ad aquilonem uero uel ultima † Iapygiæ &
 Ionijs sinus os, & Epiri partes in austrum spectantes usq; ad sinum Ambracium,
 litusq; contiguum, quod sinum Corinthiacum ad Peloponnesum efficit. Sinus
 autem Ionijs eius pars est, quod Adriaticum hoc tempore dicitur. At huius posi-
 tum à dextra latus, regio facit Illyrica, sinistrum uero Italia usq; ad intimos Aque-
 leia recessus. Est autem ad septentrionem & ad occasum protendens angustus &
 prolixus. Longitudo quidē stad. sex mil. latitudo uero amplissima stad. ducentūm
 supra mille. In eo sanè tractu frequentes solæ sunt insulæ ad terram Illyricā, & Ab-
 syrtides & Ceryctica & Liburnides, Issa etiam & Tragurium & † Mellia & Corcy-
 ra & Pharus, ad Italiam uero Diomedea. A Pachyno autem in Cretam Siculi ma-
 ris interuallū stad. quatuor mil. & quingentūm esse tradunt. Tantundem ad Tæ-
 narum Laconicum. Ab extrema uero Iapygia ad interiora sinus Corinthiaci, mi-
 nus quàm stad. trium millium interest. Ab eadem autem Iapygia extrema in Afri-
 cam plus quàm mil. quatuor. In eo autem tractu insulæ sunt Corcyra & Sybota
 ante † Epirum. Deinceps uero ante sinum Corinthiacum Cephallenia, Ithaca, Za-
 cynthus, Echinades. Siculo autem Creticum coniungitur pelagus & Sardonium
 & Myrthoum, quod inter Cretam & Argiam Atticamq; iacet. Quod latitudinem
 maximam habet ab Attica ad stad. mil. ducenta. Longitudo minor quàm dupla.
 In hoc uero sunt insulæ Cythera, Calauria & quæ Aegina, nam cingunt & Salaminē,
 & ex Cycladibus pleræq;. Quod uero contiguū est iam Aegeum existit cum sinu

Ligusticū ma.
Tyrrhenum
mare.

Sardinia.

Corsica.

Sicilia.

Pandaria.

Pontia.

Aethalia.

Planasia.

Pythecusæ.

Prochyta.

Capriæ.

Leucasia.

Gymnesia.

Byfus.

Cosura.

Ægimurus.

* αὐτὸν ἀπὸ τοῦ

ἰσίου.

Aeoliae.

Ausoniū mare

Siculum mare

Libycū mare.

Afric. mare.

Syrtes.

Meninx.

Cercina.

Corinth. sinus

* Apulie

Adriat. sinus

Illyris.

Absyrtides.

Ceryctica.

Liburnides.

Issa.

Tragurium.

Corcyra mel.

Pharus.

Pachynus.

Diomedea.

* καὶ ἡ μέλαινα

νόστος.

Sybota.

* πρὸ τῆς ἰππεύσε-

ως.

Melas sinus.

Cephallenia.

Ithaca.

Zacynthus.

Echinades.

Creticū mare.

Myrth. mare.

Cythera.

Calauria.

Aegina.

Salamis.

Aegeū mare.

Icarium mare. melane, id est nigro atq; Hellesponto. Est & Icarium & Carpathium usq; Rhodū
Carpat. mare. Cretamq; ac Cyprum & primas partes. Cæterum ad Asiam pertinent insulæ Cy-
Cyclades. clades & Sporades, & quæ Caria & Ionæ & Aeoliæ usq; Troadem adiacent. Con-
Sporades. inquam & Samum & Chium & Lesbum & Tænedum. Eodem etiam modo que
Cos. ante Græciam iacent usq; in Macedoniam, sibiq; conterminā Thraciam, Eubœa
Samos. Chius. scilicet & Scyrus & Peparethus & Lemnus & Thafus & Imbrus & Samothra-
Lesbos. cia & cæteræ complures, de quibus singulis aperiemus. Huius autem tractus mare
Tænedos. longitudinem habet millia circiter quatuor aut paulo plus. Latitudinem uero ad
Eubœa. millia duo. Continetur autem à prædictis Asiæ partibus & maritimo spatio è Su-
Scyrus. nio usq; in sinum Thermæum, quâ in septentrionem nauigatio agitur, & à Mace-
Peparethus. doniæ sinibus usq; in Chersonesum Thraciam. Apud hanc adiacet septem stad.
Lemnus. fretum ad Sestum & Abydum, per quod Aegeum & Hellespontus in aliud ad se-
Thafus. ptentrionem effluit mare, quod Propontidem appellant, & illud in aliud quod Eu-
Imbrus. xinum pontum nominant. Hunc quodammodo bimarem dicimus, ad medium
Samothracia. nanque duo procumbunt promontoria, unum quidem ab Europa, partibusque
Abydus. borealibus, alterum ex Asia huic oppositum. Vnde transitus ipse coartatur inter-
Sestus. medius, & in gentia duo efficiuntur maria. Europæ quidem promontoriū Crium,
Propontis. id est arietis frontem appellant, alterum Asiæ Carambin, distant autem inuicem cir-
Euxinus. citer stad. duo millia & quingenta. Spectans igitur in occasum pelagus è Byzantio
diâna flo. usq; in Borysthenis eruptiones, longitudinem habet stad. trium millium octingen-
Crii promon- tūm, latitudinem uero duūm millium, in quo Leuca, id est alba iacet insula. In orien-
torium. tem uero spectans parem continet longitudinem, & in angustum finitur recess-
Carambis. sum, qui ad Dioscuriadem pertinet ad stad. millia quinque, aut paulò plura, latitu-
Leuca insula. do ad stad. millia tria patet. Ambitus uero totius pelagi stad. millia uiginti quinq;. Huius autem ambitus figuram arcui Scythico, dum intenditur pleriq; comparāt, neruum dexterioribus ponti partibus similem exhibent, hæc est autem ab ostio usq; ad Dioscuriadis agrī recessum ad nauigatio. Nam excepta Carambe, reliquū omnelitus parum aut prominet aut recedit adeo ut rectum uideatur. Reliquæ parti ipsius arcus cornu simile est, quod geminas curuationes habet, quæ quidem superne est rotundior tenet, quæ uero inferior rectiorem, sic illam geminos sinus efficere, è quibus qui spectat in occasum, longè altero rotundior est. Supra sinum autem ad ortum uergentem Mæotis palus iacet ad aquilonem stad. nouem milliū aut paulò plurium circuitum habens, hæc penes Bosphorum, quem Cimmericum appellant in pontum effluit, iste per Thracium in Propontidē excurrit. Os enim Byzantiacum, Thracium Bosphorum uocant, quod stad. quatuor existit, at Propontis stad. mille & quingentūm longitudinem protendi perhibetur ex Troade
Cyziceni. Byzantium usq;, par uero quodāmodo extat ipsius latitudo. Hic Cyzicenorū consistit insula, & circa eam pusillæ quædam insulæ. Aegæi enim maris ad aquilonem talis est reflexio & tanta, rursusq; è Rhodiâ Aegyptium pelagus efficiens & Pamphylum & Issicum. In orientem nanq; & Ciliciæ partes pariter extenduntur usq; ad stad. millia quinq; trans Lyciam & Pamphyliam & uniuersum Cilicum litus, hinc Syria & Phœnice & Aegyptus ad austrum & occasum mare circundant usq; Alexandriam. In sinu autem Issico & Pamphylia Cyprum iacere contingit, quæ pelago contigua est Aegyptio. Est autem è Rhodo usq; Alexandriam interuallum ab aquilonis regione, stad. mil. quatuor. Nauigationis uero circuitus du-

plica

pellicatur, hanc na-
 cum quidam esse
 autem per umbra
 quinquaginta in
 Pontice regione
 Pamphylia ex
 sum & magnam
 pelago ad oppi
 eum hæc intra li
 Alyn habitantes,
 allatur. Et hanc
 Vrautem summa
 gnae Syris sinus e
 ro proximus Bor
 Est enim perinde
 coniunctissimus
 recte sanè sinum I
 Aminus & Ther
 Ab hisce partibus
 riam supra stad
 strum igitur mar
 subscribere neces
 maris ipsius deli
 retum nauigant
 uero ad oppositu
 Asiam. Ab Europ
 nis est, & ad uiror
 nam transfusua. e
 nis uim inhabit
 usq; in terribus
 montanū natur
 paze per latrocin
 sperasq; incolu
 uitam sensum. I
 tate erant ex ipsis lo
 infociabiles homin
 agrestiores, durior
 habet temperiem
 paze pacificum or
 aliqua inter se bene
 tumq; doctrina. N
 a. Habet autem su
 superetur, adestq; te
 ne omnis planitiem
 scriptio, ciuitas ate

plicatur, hanc nautarum æstimationē esse de maris spatio perhibet Eratosthenes, cum quidam esse sic dicant, alij uero mil. stad. quinque asserere non dubitent. Ipsi autem per umbrarum inuestigatorem gnomonem stad. millia tria septingenta quinquaginta inuenisse ait. Huius quidem maris partes Cilicia & Pamphylia & Ponticæ regiones dextræ nuncupatæ, simul & Propontidis, & deinceps usq; in Pamphyliam extenta litora, ingentem quandā efficiunt peninsulā seu Chersonesum & magnam quandam fluctibus ambitam terram, id est isthmum, ex Tarsensi pelago ad oppidum Aminsum, & Themiscyram campum Amazonum. Regio ^{Themiscyra.} enim hæc intra lineam ipsam consistens usq; in Cariam & Ioniam, & gentes intra Alyn habitantes, tota ab Ægæo pelago & iam dicti maris partibus utrinq; circum alluitur. Et hanc quidem proprie eodem quo uniuersa nomine Asiam uocamus. ^{Asia.} Vt autem summam dicamus, nostri maris signum maxime in austrū exiens magnæ Syrtis sinus est. Post hunc Alexandria Ægypti, & Nili fluenta. Aquiloni uero proximus Borysthenes est. Si quis tandem Mæotin quoq; pelago adiunxerit. Est enim perinde ac Tanais pars. Occasui autem propius est columnarū fretum, coniunctissimus uero orienti est, quem dixi ante recessus ad Dioscuriadem, haud recte sanè sinum Issicum dixit Eratosthenes. Ipse enim in eodē meridiano quo & Aminsum & Themiscyra, situs est. Quod si uelis assume & Sidenā usq; Pharnaciā. Ab hisce partibus directa in orientem nauigatione, cursus est quidem ad Dioscuriadem supra stad. mil. tria; sicut in parte magis ex circuitione manifestabitur. Nostrium igitur mare huius generis est. Terras autem nunc, quæ illud amplectuntur subscribere necesse est. Ab hisdem uero regionibus primordiū capiamus, à quibus maris ipsius designationem scribentes accepimus. Interius igitur per columnarū fretum nauiganibus, in dextra quidem est Africa usq; ad Nili fluenta, in sinistra uero ad oppositum fretum usq; ad Tanain Europa, terminantur autem utraq; in ^{Europæ latus des.} Asiam. Ab Europa est igitur inchoandum, quando quidem & multiformis in primis est, & ad uirorum uirtutem ingenue disposita, ciuiumq; & suarum ad alios rerum transfusua. est enim tota habitabilis, in exigua tantūmodo parte propter frigoris uim inhabitabilis, quæ finitima Tanaidis & Mæotidis incolis, Borysthenesibusq; in ^{† ἡμαθιοί.} curribus degentibus. Habitabilis autem regionis id quod est algidum & montanū natura laboriose habitatur. Curatores autē probos naçta loca etiam praeue per latrocinia habitata mitigantur. Quemadmodū obtinentes Græci montes petrasq; incoluerunt pulchre ob prouidentiam circa ciuilia artesq; & reliquum ad uitam sensum. Romani quoq; multas gentes accipientes, quæ natura inhumanæ erant ex ipsis locis asperis importuosisq; & frigidis, causæ uel alia male habitatis infociabiles homines inter se multis alijs admixtis connexerūt, & ciuilitate uiuere agrestiores, durioresq; docuerunt. Quantum uero ipsis est in plano, naturalemq; habet temperiem multum adiuuat ad ista. Quandoquidē id quod est in foelici regione pacificum omne est, & quod in tristi pugna & uirile, accipiuntq; hæc gentes aliqua inter se beneficia. alia enim opem armis ferunt, alia fructibus & artibus morumq; doctrina. Manifesta autem sunt etiam non auxiliantium inuicem detrimenta. Habet autem superius ^{† τὴν πλοῦτην} quiddam uis arma tenentium, nisi ea ipsa multitudine ^{μα.} superetur, adestq; terræ ^{† τὴν πύρρον τὰς} isti etiam ultra hoc quiddam naturale bonum, quod ea ^{τῆ.} ne omnis planitie montibusq; distinguitur. Ita ut usquequaq; agricultura, terræ descriptio, ciuilitas atque pugnae adsint. Plusq; sit alterum id scilicet quod est pacis fa-

miliare, ita ut hoc uincat adiuuantibus etiam ducibus, Græcorum prius, Macedo-
 num uero Romanorumq; posterius. Ex hoc autem & ad pacem & ad bellum suf-
 ficientissima est sibi. Etenim multitudinē pugnacem abunde habet, & quæ agros
 colat, & quæ urbes quoq; contineat. Excellit autem hæc etiam fructus efferens opti-
 mos uitæq; necessarios, & metalla quæcunq; sunt usui. Odores uero ad sacrificia,
 nec non multi sumptus lapillos ipsa extrinsecus petit. Quarum etiam rerum inopi-
 bus nihilo deterior, quàm abundantibus est uita. Similiterq; pecudum exhibens
 mitium multarum copiam, at bestiarum habet ferarum raritatem. Ac talis quidem
 est natura terra ipsa in uniuersum. Particularis autem pars prima est omniū ab oc-
 casu Hispania corio bubulo similis, cuius pars tanquam in collum extensa super-
 uenit in finitimam Celticam. sunt enim ista quæ ad ortū. Hincq; abscinditur latera
 li sine ea quæ dicta est Pyrene. Est autem regio ipsa mari circumflua, pars quidem
 australis mari nostro usque ad columnas, reliqua uero Atlantico usque ad septen-
 trionale Pyrenes cacumen, oceano. Longitudo autem regionis huius quæ quàm
 maxima est, circiter sex millium stad. latitudoq; quinque millium. Post hanc est Cel-
 tica ipsa ad orientem solem usque ad flumen Rhenum, cuius latus septentrionale
 Britannico alluitur freto omni. Est enim æqualiter insula ipsa omnis opposita o-
 mni, longitudinem quinque millium ferme continens stadiorum. Quod autem ad
 orientem uersum est, Rheno flumine circumscribitur, parallelum habente riuum
 Pyrenæ. Australe uero id quod à Rheno, Alpibus. Reliqua pars mari nostro, quo
 loco is qui sinus uocatur Gallicus diffunditur. Inq; eo Mafsilia & Narbo sunt
 sitæ urbes clarissimæ. Est autem oppositus huic sinui ex aduerso sinus alter illi
 cognominis, uocatus quidem & ipse Gallicus, spectans ad septentriones atque
 Britannicam regionem. Angustissimamq; habet illic latitudinem terra Celtica.
 Cogitur enim in isthmum pauciorum quidem stad. quàm trium millium, plu-
 rium uero quàm duorum. Medium autem est dorsum montanum ad erectiones
 Pyrenes, Cemmenus mons uocatus. Desinitq; hic maxime in medios Celtarum
 campos. Alpibus autem, qui sunt montes altissimi, facientibus circumferentem
 lineam, id quod est gibberosum ad supradictos torquetur Celtarum campos, &
 ad Cemmenū montem, cauum uero ad Ligusticam & Italiam. Gentesq; continet
 mons iste multas Celticas, præter Ligures. hi enim aliæ sunt gentes, proximi-
 tas uita. Incoluntq; partem Alpium connexam Apennini montibus, partemq;
 etiam obtinent Apenninorum montium. Sunt enim isti montanum dorsum
 per longitudinem totius Italiæ innatam à septentrionibus ad meridiem, desi-
 nensq; ad fretum Siculum, Italiæ partes primæ sunt, subiecti alpibus cam-
 pi usque ad sinum maris Adriatici proximorumq; locorum. Quæ uero dehincea
 cumina angusta & longa ꝑ pœninsulantia. Perq; ipsam (ut dixi) Italiam in longi-
 tudinem extenditur mons Apenninus ad septem usque stad. millia. Latitudo ue-
 ro eius est inæqualis. Facit autem Italiam pœninsulam Tyrrenum mare inci-
 piens à Ligustico & Ausonium & Adriaticum. Post Italiam autem, quæ ad or-
 tum reliqua sunt Europæ, bifariam diuiduntur Istro flumine. Fertur enim hic ab
 occasu in ortum, & in Euxinū pontum, à sinistra relinquens Germaniam omnem
 incipientem à Rheno, Geticumq; totum, & quod est Tyrigetorum & Bastarno-
 rum atq; Sauromatarum usq; ad flumen Tanain, lacumq; Mæotidem. A dextra
 uero Thraciam omnem & Illyricum, reliquamq; ultimam Græciam. Præiacent
 autem

Hispania figu-
 ra.

Celtica.

Gallicus sinus.
 Mafsilia.
 Narbo.

Cemmenus
 mons.

Alpes.
 Apenninus,
 Italia partes.

ιστρος
 Ister fluius.

autem Europæ
 des & Britannic
 aliaq; Mafsili
 cunq; circa Epir
 ciam Cherrone
 continentur, & de
 montem extensu
 ibi sunt Scythas,
 intra Taurum. C
 tide Tanaideq; co
 me sunt quæ int
 main oceanumq;
 re uero ad isthm
 tra Taurum, ea s
 idem mare, & ad
 romata, & qui in
 nos, Sauromata
 re Hyrcanum, Sc
 iacentes Indoru
 ex parte omnis I
 pars, Colchisq;
 cas gentes. Adh
 tum & Propon
 spontū dicitur f
 mare Æolidem
 gam, cuius pars
 Lycæonesq; & L
 opamifada, & P
 ones & Pisidæ.
 didica gens omni
 tum australe. Inq;
 nica, Taprobane
 tiusq; à dextrar
 minibus omnino
 à montibus usq;
 dem Persæ & Su
 habitantes gentes
 & quæ his finitir
 intra Euphratem
 co, & quantam c
 tes. Siue qui tra
 qui post hos sum
 ultimiq; Pamphy
 thioptiæ, litus ha
 Alexandria inci

autem Europæ insulæ quas diximus, extra columnas quidem Gades & Calsiterides & Britannicæ. Intra columnas uero Gymnesiæ, aliæq; Phœnicum insulæ, aliæq; Malsiliensium & Ligurum, contrâque Italiam usq; ad insulas Æoli. Et quæcunq; circa Epiroticam regionem & Græciam usque ad Macedoniam, & Thraciam Cherronesum. A Tanaide autem atque Mæotide sunt quæ intra Taurum cõtinentur, & deinceps hæc quæ exterius. Diuisa enim ea bifariam per Taurum montem extensum à iugis Pamphylia ad orientale mare secundum Indos, & qui ibi sunt Scythas, ea quæ ad septentriones uergit pars terræ est, quam Græci uocant intra Taurum. Quæ uero ad meridiem est, hanc extra nuncupant. At quæ Mæotide Tanaideq; continentur, partes sunt intra Taurum. Harum autem partes primæ sunt quæ inter mare Caspium & Euxinum pontum, ex parte quidem in Tanaï oceanumq; finientes, & id quod extra, & id quod maris est Hyrcani, ex parte uero ad isthmum, ubi proximus est à secessu Ponti ad Caspiû. Deinde quæ intra Taurum, ea sunt supra Hyrcaniam usque ad Indos, & Scythas eos, qui sunt ad idem mare, & ad Imæum montem. Hæc autem habent partim quidē Mæotæ Sauromata, & qui inter Hyrcaniam & Pontum usq; ad Caucasum & Iberes & Albanos, Sauromata & Scythæ & Achæi & Zygi & Heniochi. Quæ uero supra mare Hyrcanum, Scythæ Hyrcaniq; & Parthi & Bactriani & Sogdiani, & aliæ super iacentes Indorum partes ad septentrionem. Ad austrum autem maris Hyrcani, & ex parte omnis Isthmi, qui huius est maris medius, & Ponti & Armenia, bona pars, Colchisq; & Cappadocia omnis, usque ad Euxinum pontum & Tibaranicas gentes. Adhuc autem quæ intra Alyn dicitur regio, complectens quidē ad Pontum & Propontidem Paphlagonas & Bithynios & Mysos, & quæ super Hellepontû dicitur Phrygiam, cuius pars etiam est Troas. Ad Ægeum autem sequensq; mare Æolidem & Ioniam & Cariam & Lyciam, in mediterranea q; regione Phrygiam, cuius pars est ea, quæ Gallogræcorum dicitur Galatia, & quæ acquisita est, Lycaonesq; & Lydi. Deincepsq; eius quæ intra Taurû, ij qui montes obtinēt Paropamisadæ, & Parthorum & Medorum & Armeniorû, Cilicumq; gentes & Lycaones & Pisidæ. Post montana uero sunt quæ intra Taurû. Prima autem harum Indica gens omniû maxima & foelicissima, finiens ad orientale mare atq; Atlanticum australe. Inq; australissimo mari præiacet Indica insula minime minor Britannica, Taprobane, postq; Indicam regionem ad occidentalia declinantibus, habentibusq; à dextra montes, regio est magna maleq; ob tristitiam suam habitata ab hominibus omnino barbaris, nec una gente. Vocant autem Arianos, qui se extendunt à montibus usq; ad Gedrosiam & Carmaniam. Deincepsq; sunt, mare uersus quidem Persæ & Susi & Babylonij, descendentes ad mare Persicum, circumq; hos habitantes gentes paruæ. Ad montes autem, uel in eis Parthi Medi q; Armenij, & quæ his finitimæ sunt gentes, atque Mesopotamia. Postq; Mesopotamiã, quæ intra Euphratem sunt Arabia scelix, omnis definita sinu Arabico omni, & Persico, & quantam quidē Scenitæ atq; Philarchi obtinent ad Euphratem descendentes. Siue qui trans sinum Arabicum usque ad Nilum Æthiopesq; & Arabes, & qui post hos sunt Ægyptij Syriq; & Cilices aliq;. Et qui Trachiotæ appellantur, ultimiq; Pamphylj. Post Asiam uero est Africa coniuncta ipsa Ægyptoq; & Æthiopiæ, litus habens Europæ aduersum, directum ferè usque ad columnas, ab Alexandria incipiens præter Syrtes, & si quis alicubi est sinus alius conuersione

Insulæ Europæ
Gades.
Calsiterides.
Britannia.
Gymnesiæ.
Taurus.
Scythæ.

Imæus mons.
Sauromata.
Achæi.
Zygi.
Heniochi.
Parthi.
Colchis.
Cappadocia.

Tibaranicæ.
Paphlagonæ.
Bithyni.
Mysi.
Phrygia.
Troas.
Æolis.
Ionia.
Caria.
Lycia.
Gallogræci.
Galatia.
Λαίονες.
Lycaones.
Lydi.
Pisidæ.
India.
Taprobane.
Ariani.
Gedrosia.
Carmania.
Anasar.
Persæ.
Susi.
Babylonij.
Armenij.
Mesopotamia.
Arabia.
Scenitæ.
Philarchi.
Cilices.
Africa situs et
figura.

mediocri, & quæ eiusmodi faciunt promontiorum eminentiæ. Litus autem secundum oceanum ab Æthiopia usque ad quiddam tanquam parallelum priori. Postque ista coactam habet ab australibus partibus in acutum summitate parum extra columnas procedentem, facientemque quodammodo figuram mensalem. Est enim (sicut alij quoque declarant, & Cn. Piso dux existens regionis eius, nobis enarrauit) Pantheræ similis, distincta domibus ut punctis, comprehensis arida & deserta terra.

Cn. Piso. Vocant autem huiusmodi habitationes Ægyptij Anafes. Talis autem existens, habet quasdam alias differentias, trifariam diuisas, nam à maritima regione secundum mare nostrum ualde foelix est plurima, maximeque Cyrenæa, & quæ circum Carthaginem Maurorum, columnarumque Herculearum. Habitat autem mediocriter ea quoque quæ est maritima, media uero male, ea quidem blattas ferens, deserta plurima & aspera atque arenosa. Idem autem passa est ea quæ in rectum ad hanc extenditur per Æthiopiam uadens & Troglodyticam Arabicamque & Gedrosiã eam que est Ichthyophagorum, id est piscicomedonum. Incolunt autem Africam gentes ignotæ plurimæ. Non enim multam peragrari eam contingit exercitiis neque alienigenis hominibus. Indigenæ uero ipsi pauci ad nos adueniunt è longinquo, neque illi sanè credibilia, neque omnia referentes. Ea tamen quæ dicuntur sunt huiusmodi.

Æthiopes. Eos quidem qui sunt meridionalissimi Æthiops appellant, qui uero sub istis plurimi sunt Garamantes & Arufios & Nigritas, & qui adhuc sub his Gætulos. Mari autem propinquos uel etiam ipsum tangentes Ægyptum uersus, Marmaridas usque ad Cyrenæam. Supra hanc autem, supraque Syrtes Pysillos atque Nasamones, atque Gætulorum aliquos, deinde Asynthas & Byzacios usque ad Carthaginensem regionem, ea enim est multa. Connectunturque eidem Numidæ. Horum autem notissimos, alios quidem Mafsilies, alios uero Mafæsylios appellant, postremi uero sunt Mauri. Omnis autem à Carthagine usque ad columnas foelix est regio, sed ferarum immanium nutritrix, sicut etiam mediterranea omnis. Non improbable est autem horum etiam aliquos dici Numidas neque untes antiquitus ob multitudinem ferarum agrum colere. Qui nunc peritia uenandi excellentes, simulque in hoc adiuti etiam à Romanis propter studium bestiarum pugnae, utrorumque sunt præpotentes bestiarum & agriculturæ. Taliaque de terris dicimus. Reliquum autem est de climatibus dicere, quod & ipsum uniuersalem descriptionem formationemque habet.

Numidorum appellatio. Incipientibus ex illis lineis, quas uocauimus elementa. Dico autem eius quæ definit longitudinem plurimum, atque eius quæ latitudinem, maxime autem eius quæ latitudinem. Quin etiam astronomicis hoc amplius faciendum est, sicut Hipparchus fecit. Descripsit enim (ut ipse ait) eas quæ in cælis fiunt differentias, secundum quemlibet terræ locum, eorum qui sunt in nostro orbe, quartarum partium constituti. Ab æquinoctiali inquam ad septentrionalem polum. Cæterum descriptoribus terrarum, neque eorum quæ sunt extra orbem nostrum habenda est cura, neque in orbis ipsius partibus. Tales tantaque suscipiendæ sunt differentie civili uiro, sunt enim ancipites. Sed sufficit eas quæ sunt insigniores atque simpliciores eorum quæ sunt ab eo dicenda, exponere supponentibus, ut & illæ esse terræ magnitudinem ducenties & quinquagies millena stadia, duodecim millia stad. sicut etiam Eratosthenes tradit. Non enim magna erit ab hac differentia, & apparentia in distantibus habitationum medijs. Si quis igitur in trecentas & sexaginta sectiones diuidat maximum terræ circuitum, septingentorum erit stadiorum unaquæque sectio. Hac enim mensura utitur ad

*Cn. Piso.**Anafes.***σίνφιον φέρων
σα.**Ichthyophagi.**Æthiopes.**Garamantes.**Arufij.**Nigrite.**Gætuli.**Marmaride.**Pysilli.**Nasamones.**Asynthe.**Byzacij.**Numidæ.**Numidorum**appellatio.**Mafsilies.**Mafæsylij.**Mauri.***τὴν θύριον
χίαν.**Climatum de**scriptio.*

ad distantias in eo quod dictū est per Meroën, meridionali capiēdo. Incipit enim ipse ab ijs qui ad meridiem habitant. Semperq̄ relinquens per septingenta stadia consequētes habitationes supergrediens, secundū dictū meridionalem conatur dicere, apud quosque apparentia, nobisq̄ rursus hinc est incipiendū. Etenim si habitabilia sunt hæc etiam (ut quidam putant) propria quædam habitata ipsa est per mediam inhabitatam propter calorem, angusta, extensa, non existens habitati nostri pars. Descriptor autem terræ considerat hanc solam partem, eaq̄ distinguitur terminis, australi quidē eo qui est per cinamomiferam regionem parallelo, septentrionali autem per Hyberniam. Neq̄ enim tantas habitationes percurrēdum est, quantas dicitur ea quæ dicta est media distantia, neq̄ omnia ponenda sunt apparentia ijs qui meminerint descriptionis terrarū figuræ. Incipiendum est autem (sicut Hipparchus fecit) à partibus australibus. Ait igitur, Habitātibus in eo qui est per cinamomiferā parallelo, qui abest à Meroë tribus mill. stad. ad austrum. Ab hocq̄ abest æquinoctialis octo millibus & octingentis esse habitationem proximam mediam æquinoctialis atque æstiuī tropici eius qui est per Syenen. Abesse enim Syene ipsam quinque millibus à Meroë. Apud hos autem primos minorem Vrsam totam in septentrionali contineri, semperq̄ apparere. Stellam enim quæ in summa est cauda illustrem, australissimā existentem, super ipso collocatam esse septentrionali circulo, ita ut attingat horizontem, meridionali uero dicto parallelus quodam modo à ☿ mane adiacet Arabicus sinus, cuius egressus est in oceanum. Ea est Cinamomifera, in qua olim fiebat uenatio elephantorum. Decidit autem parallelus iste, hinc quidem super australiore paululum à Taprobane, uel super ultimos habitantes, illinc uero super australissimā Africæ. His autem qui sunt secundum Meroën & Ptolemaidem, eam quæ est in Troglodytica regione, dies maximus est horarum æquinoctialium tredecim. Est autem habitatio ipsa media quodāmodo æquinoctialis, & eius qui per Alexandriam circiter mille & centum, exuberantes ad æquinoctialem. Transit autem is per Meroën parallelus, hinc quidem per notas partes, illinc uero per Indicæ regionis culmina. In Syene autem & Berenice ea, quæ in sinu Arabico & in Troglodytica, ad æstiuas conuersiones sol fit in uertice. Dies autem longissima est horarum solstitialium tredecim cum dimidia. In septentrionali autem apparet, uersa maior fermè tota præter crura & summum caudæ, unamq̄ ex ijs stellis, quæ sunt in latere. Per Syenen autem parallelus, hinc quidem per Ichthyophagorum regionem secundum Gedrosiam & Indicam pergit, illinc uero per australiores, à Cyrene quidem quinque stadiorum millibus ad minus. Omnibus autem in medio positis, tropicisq̄ & æquinoctialis circuli, recidunt umbræ ad utranq̄ partem, & ad septentriones, & ad meridiem. Eis quidem qui sunt à Syene atq̄ æstiuo tropico ad septentriones, cadunt umbræ secundū meridiem. Vocantur autem hi quidē Biumbres, alij autem Alterumbres. Est & alia quædam differentia ijs qui ad tropicum, quam in sermone de zonis ante diximus. Est autem ipsa arenosa & blattifera & arida, australibus partibus abundantibus aquis fructuumq̄ fecundis. In australibus autem per Alexandriam, & per Cyrenen ad quadringenta stadia, ubi dies maxima est horarum solstitialium quatuordecim, supra uerticem fit Arcturus, inclinans paululum ad austrū. In Alexandria autem gnomon rationem habet ad æquinoctialem umbram eam, quam habent quinque ad septem, sunt enim australiores quàm Carthago mille & c c c. stad. atque austrā-

Syene.
Meroë.

*ωθρ, ab
oriente.

Dierū inæqualitas.

Berenice.

Biumbres. i.
ἀμπροσ.
Alterumbres.
id est, ἰσροσ.
αἰοι.
*ατρωθρ.
αἰοι.

Arcturus.

liores Alexandria. Siquidem in Carthagine gnomon rationem habet ad æquinoctialem umbram eam, quam habent undecim ad septem. Transit autem hic parallelus, partim quidem per Cyrenem, & australiores partes Carthaginis, nongentis ^{ἡ νοῖν ὑπὲρ.} stadijs usque ad mediā Mauritaniam, partim uero per Ægyptū & per Cœlen, id est depressam Syriam, perque Syriam superiorē Babylonemque, & Susiadem, Persidem, Carmaniam & Gedrosiam superiorem usque ad Indicam. Circa Ptolemaidem uero eam quæ in Phœnice, circaque Sidonem & Tyrum, dies maxima est horarum solstitialium quatuordecim cum quarta horæ parte. Sunt autem isti septentrionaliores Alexandria fermè mille & sexcentis stadijs, Carthagine autē fermè septingentis. In Peloponneso autem & circa media Rhodiæ, & circa Xanthum Lyciæ, siue paulo australiora, & adhuc Syracusis australiora quadringentis stadijs. Ibi dies maxima est horarum solstitialium quatuordecim cum dimidia. Distant autem hi loci ab Alexandria quidem tribus millibus & sexcentis quadraginta. Pergit hic parallelus secundum Eratosthenem per Cariam, Lycaoniam, Cataoniam, Mediam, Caspias portas, Indos eos qui secundum Caucasum sunt. In partibus autem circum Alexandriam Troadis, secundum Amphipolin & ^{Apollonia.} Apolloniam eam, quæ in Epiro, & eos qui sunt Roma australiores, septentrionalioresque Neapoli, dies maxima est horarum solstitialium quindecim. Abest enim hic parallelus à parallelo quidem Alexandriæ eius quæ in Ægypto septem millia fermè stadiorum ad septentriones. Ab æquinoctiali uero supra uiginti octo millia stadiorum & octingenta stadia. Ab eo autem qui est per Rhodum tria millia & quadringenta. Ad austrum uero Byzantio & Nicæa, & eis quæ sunt circa Malsiam mille & quingenta. Est enim paulo septentrionalior is qui per Lysimachiam, quem dicit Eratosthenes esse per Mysiam & Paphlagoniam, & per ea quæ sunt circa Sinopen, & Hyrcaniam & Bactra. In eo uero qui est circa Byzantium dies maxima est horarum solstitialium quindecim, cum parte horæ quarta. Gnomon autem ad umbram habet rationem in æstiuâ conuersione eam, quam habent centum & uiginti ad quadraginta duo quinta deficiente parte. Distant enim hi loci à parallelo per medium Rhodiæ circiter quatuor millia & nonaginta stadia. Ab æquinoctiali autem circiter triginta millia & trecenta. Nauigantibus autem in Pontum & procedentibus ad septentriones circiter mille & quadringenta stadia, dies maxima fit horarum solstitialium quindecim cum dimidia. Absunt enim hi loci ex æquo à polo, & ab æquinoctiali circulo. Estque is secundum uerticem septentrionalis circulus, super quo iacetis, qui est in collo Cassiopeæ, & is qui est in cubito dextro Persei paulo septentrionalior existens. In ijs uero qui distant à Byzantio ad septentrionem circiter tria millia & octingenta stadia, dies maxima est horarum solstitialium sedecim. Fertur itaque Cassiopea in septentrionali. Sunt enim loci isti circa Borysthenem, & australia Mæotidis, distantque ab æquinoctiali circiter triginta quatuor millia stadiorum & centum. Qui est autem secundum Vrsales locos horizontis, in omnibus ferè æstiuis noctibus illuminatur à sole, ab occasu usque ad ortum, circunuertente se luce. ^{ἡ ἡδὲ ἰσθμὸς ἑπὶ τῷ ἑσπέρῳ ἢ ἑσπέρῳ, id est uno anni maleulo semis & duodecim; a parte.} Abest enim æstiuus tropicus ab horizonte ἑνὸς ἢ δύο ἑσπέρῳ, quantum distat sol etiam ab horizonte secundum intempestam noctem, atque apud nos tantum distans ab horizonte ante diluculum, & post uesperum iam illuminat circa ortum aut circa occasum aërem. In hybernis autem diebus sol extolitur

litur ulnas ad pl
distare paulo pl
cem & octo mill
stant Byzantio
bus Mæotide, se
dies autem est m
propinquantia i
terra. Siquis aut
chus quidem dix
nunc tractatus al
blumbribus & al
memorandum fi
partim utile ad te
mo est de umbris
dum quem mun
uersione dies fit &
bres excogitatur
doque enim incide
ctum, ad subiacet
constitit. Hoc au
uero, quibuscun
lia, sicut eis qui i
ijs, qui minorem
maiorē, princij
secundum omne
ciam circulariter
bres eos appella
enim sunt h
am, ferm
huius
qu

A R
N tertio incipit
spaniæ continet

litur ulnas ad plurimum nouem. Dicit autem Eratosthenes eos qui sunt Meroës, distare paulò plus quàm uiginti tribus millibus. Per Hellepontum enim esse decem & octo millia, deinde quinque millia ad Borysthenem. In his autem qui distant Byzantio stadijs fermè sex millibus trecentis, septentrionalioribus existentibus Maxotide, secundum hybernos dies sol attollitur usque ad sex plurimū ulnas, dies autem est maxima horarum solstitialium decem & septem. Vteriora uero propinquantia iam inhabitata propter frigus, non amplius usui sunt descriptori terræ. Siquis autem hæc etiam uelit discere, & quæcunq; alia cælestium, Hipparchus quidem dixit. Nos uero reliquimus, quia sunt expressiora quàm propositus nunc tractatus ab illo sumat. Expressiora autem sunt etiam de circumumbribus et biumbribus & alterumbribus ea quæ Posidonius dicit. Tamen de his tantum commemorandum fuit, quantum satis esset ad excogitationem declarandam, & quod partim utile ad terrarum descriptionem, partimq; inutile. Ac quandoquidem sermo est de umbris à sole, sol autem ad sensum secundum parallelum fertur, secundum quem mundus quoq; omnis. A quibus quidem ex unaquaq; mundi conuersione dies fit & nox. Quando enim super terram sol fertur, ab his sanè & biumbres excogitantur & alterumbres. Biumbres quidem quicunq; ad meridiem, quandoq; enim incidentes habent umbras, cum à meridie sol gnomonem accedit rectum, ad subiaccens planum, quandoq; autem in aduersum, cum sol in aduersum consistit. Hoc autem solis his contingit, qui inter tropicos habitant. Alterumbres uero, quibuscunq; aut semper umbra ad Vrsam cadit, sicut nobis, aut in australia, sicut eis qui in zona altera temperata habitant. Contingit autem hoc omnibus his, qui minorem habent tropico septentrionalem, & quando uero eundem aut maiorem, principium est circumumbrium usq; ad habitantes sub polo. Sole enim secundum omnem mundi conuersionem super terrā lato, clarum est quod umbra etiam circulariter circumfertur ad gnomonem. Quam ob causam circumumbres eos appellarunt nihil ipsos ad descriptionem terræ pertinentes. Neque enim sunt hæc partes propter frigus habitatae, sicut in his qui ad Pytheam, sermonibus diximus, ita ut nec magnitudinis, inhabitatae huius cura sit habenda. Quoniam percipi potest, quod qui habent septentrionalem tropicum, subaccidentur descripto circulo sub polo Zodiaci, secundum mundi conuersionem, subiacente distantia inter æquinoctialem & tropicum, quartam & sexagesimam maximam circuli partem.

ARGVMENTVM TERTII LIBRI.

INtertio incipit singulas orbis partes describere, & primum hoc libro totius Hispaniæ continetur descriptio à columnis ad Pyrenæum usq; montem.